

ΟΜΙΛΙΕΣ & ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ | ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ | ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ

ΠΕΡΦΟΡΜΑΝΣ

Κατηγορία

Περιήγηση

Ημερομηνία & Ώρα

Σάββατο 13 Ιουνίου 2026 | 13:00 - 14:30

Περιήγηση στο παλίμψηστο του Δημόσιου Καπνεργοστασίου της οδού Λένορμαν.

Μαρία Βλασσοπούλου & Πέγκυ Δάρα | Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων, Καπνεργοστάσιο & Τεχνικές Υπηρεσίες της Βουλής των Ελλήνων

Περιγραφή

Η ξενάγηση αποτελεί πρόσκληση για γνωριμία με την αρχιτεκτονική και την ιστορία του δεύτερου Δημόσιου Καπνεργοστασίου Αθηνών. Πρόκειται για ένα κτίριο του Μεσοπολέμου, το οποίο κατά την εκατοντάχρονη σχεδόν ζωή του συμμετέχει σε γεγονότα και προσαρμόζεται σε εξελίξεις που σφραγίζουν την πολιτική, οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ιστορία της Ελλάδας, καθώς και τη συνακόλουθη μεταμόρφωση του αστικού της τοπίου. Η περιήγησή μας θα ζωντανέψει σημαντικούς σταθμούς του παλίμψηστου του κτιρίου, αναζητώντας στον χώρο ίχνη της βιωμένης εμπειρίας ανθρώπων που έζησαν σε αυτό, αλλά και θα αναδείξει το πρωτοποριακό εγχείρημα της Βουλής των Ελλήνων για την επανάχρηση αυτού του δημόσιου κτιρίου ως χώρου πολιτισμού στις αρχές του 21ου αι.

Βιογραφικά

Η **Μαρία Βλασσοπούλου** γεννήθηκε και ζει στον Πειραιά. Είναι ιστορικός, απόφοιτος του

Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, κάτοχος μεταπτυχιακού

διπλώματος στην Ιστορία από το Πανεπιστήμιο Paris I - Panthéon της Σορβόννης και διδακτορικού διπλώματος στις Νεοελληνικές Σπουδές από το Πανεπιστήμιο του Cambridge. Αυτή την περίοδο εκπονεί μεταδιδακτορική έρευνα στο Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου . Από το 2013 προϊστάται του Τμήματος Μπενακείου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικότητων της Βιβλιοθήκης της Βουλής, που στεγάζεται στο κτήριο του Δημόσιου Καπνεργοστασίου Έχει επιμεληθεί σειρά δράσεων εξωστρέφειας της Βιβλιοθήκης στο Μέγαρο του Κοινοβουλίου και στο Δημόσιο Καπνεργοστάσιο, την ιστορία του οποίου έχει αναδείξει μέσα από πρωτογενή αρχειακή έρευνα.

Κατηγορία

Περφόρμανς

Ημερομηνία & Ωρα

Σάββατο 13 Ιουνίου 2026 | 15:00 - 17:00

Σάββατο 20 Ιουνίου 2026 | 13:00 - 17:00

Μία ονειροπαγίδα ,σπασμένη σε 2 μέρη και σε δύο μέρες. Σπονδυλωτή περφόρμανς εν εξελίξει, αιωρούμενη γλυπτική κατασκευή.

Δημήτρης Αμελαδιώτης | Εικαστικός καλλιτέχνης & performer

Περιγραφή

Γύρω από μια ονειροπαγίδα θα σας αφηγηθώ την ιστορία του Φαέθωντα και του Ήλιου μέσα από φωνητικούς αυτοσχεδιασμούς, βασιζόμενος εν μέρει την εκδοχή του μύθου ως την μεταφέρει ο ποιητής Οβίδιος στις Μεταμορφώσεις του.

α) Σάββατο 13 Ιουνίου 2026. Επιτέλεση του 1^{ου} μέρους της περφόρμανς

β) Σάββατο 20 Ιουνίου 2026. Επιτέλεση του 2^{ου} μέρους της περφόρμανς

Στο κενό διάστημα μεταξύ των δύο αυτών μερών και των ημερών της σπονδυλωτής περφόρμανς η ονειροπαγίδα θα αιωρείται στο κενό, καρτερικά προσμένοντας (μέσω των αναπόφευκτων κινήσεων της) την ενσάρκωση και την εμπύχωση της.

Βιογραφικό

Ο Δημήτρης Αμελαδιώτης (1979) σπούδασε στην Σχολή Καλών Τεχνών της Θεσσαλονίκης, στην Koninklijke Akademie στο

Η Πέγκυ Δάρα γεννήθηκε στην Αθήνα. Είναι διπλωματούχος Αρχιτέκτων Μηχανικός Ε.Μ.Π. (1994) και έχει λάβει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Εξειδίκευσης Ε.Μ.Π. στην κατεύθυνση «Σχεδιασμός-Χώρος-Πολιτισμός» (2000). Έχει συμμετάσχει σε εκθέσεις αρχιτεκτονικής (Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων, ΣΑΝΑ-πανελλήνια έκθεση αρχιτεκτονικού έργου). Δημοσιεύσεις της περιλαμβάνονται σε συλλογικά βιβλία. Έως το 2002 διατηρούσε το αρχιτεκτονικό γραφείο “dk architects” με τον Δ. Καρέλη. Από το 2002 έως σήμερα εργάζεται στην Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Βουλής των Ελλήνων, Τμήμα Κτιρίων και Περιβάλλοντος Χώρου.

Gent και στο Chelsea College of Art στο Λονδίνο. Έχει λάβει μέρος σε εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν από την Μπιενάλε

Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, το MOMus-Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, MOMus-Μουσείο Άλεξ Μυλωνά, MOMus-Πειραματικό Κέντρο Τεχνών στη Θεσσαλονίκη, το Μουσείο Μπενάκη, το Ίδρυμα Ωνάσης (Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών), το Ίδρυμα ΔΕΣΤΕ, το Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών του ΑΠΘ, το Ωδείο Αθηνών, το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Bunkier Sztuki της Κρακοβίας κ.α. Έχει παρουσιάσει ατομικές εκθέσεις και performances σε ανεξάρτητους χώρους και αίθουσες τέχνης. Επίσης, έχει πραγματοποιήσει διαλέξεις και εργαστήρια στις Σχολές Καλών Τεχνών του ΑΠΘ, του Πανεπιστημίου Δυτικής

Μακεδονίας και των Αθηνών, στα τμήματα Αρχιτεκτονικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, του Μετσόβιου Πολυτεχνείου Αθηνών και του Α.Π.Θ., τη Μουσική Ακαδημία της Κρακοβίας, το Μουσείο Μπενάκη, το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, το MOMus –Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης σε συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, το Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας του Καταστήματος Κράτησης Διαβατών Θεσσαλονίκης υπό τη στήριξη του Υπουργείου Δικαιοσύνης και του MOMus – Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης.

Κατηγορία

Περφόρμανς

Ημερομηνία & Ωρα

Σάββατο 13 & 20 Ιουνίου 2026 | 17:00 - 18:15

Συνηχήσεις.

performance score για δύο ή περισσότερα σώματα.

Τριανταφυλλένια Κοσμίδου | Εργοθεραπεύτρια Α.Ε., χορεύτρια, χορογράφος και performer

Περιγραφή

Ένα επιτόπου παιχνίδι συνηχήσης ανάμεσα σε δύο ή περισσότερους ανθρώπους.

Μια απόπειρα να αισθανθούμε, να εκφράσουμε και να συμβολίσουμε τη σχέση ανάμεσα στους νευροδιαφορετικούς ανθρώπους και τους φροντιστές, τα μέλη της οικογένειας, τους φίλους ή τους συνοδούς τους.

Πόσο καλά ακούγεται ένας νευροδιαφορετικός άνθρωπος;

Πώς μεταφράζονται οι αισθήσεις, οι αντιδράσεις, οι ανάγκες ή οι σιωπές του;

Και πώς αισθάνονται, ανταποκρίνονται ή συγχρονίζονται οι άνθρωποι που βρίσκονται κοντά του;

Το έργο δημιουργεί έναν κοινό χωροχρόνο έκφρασης και για τις δύο πλευρές:

έναν τόπο ακρόασης, διαφορετικών μεταφράσεων, αναμονής, εγγύτητας και συντονισμού.

Δομή

Ο ένας άνθρωπος βρίσκεται μέσα στην προστατευμένη φωλιά της εγκατάστασης Echoes.

Ο άλλος βρίσκεται έξω από αυτήν σε μικρή απόσταση, κινούμενος περιμετρικά ή απέναντί της.

Οι κινήσεις του σώματος μέσα στο Echoes ενεργοποιούν ήχο και φως.

Τα παραγόμενα ερεθίσματα λειτουργούν ως προσκλήσεις, σήματα ή μεταφράσεις προς τον άνθρωπο που βρίσκεται έξω.

Ο εξωτερικός παίκτης ανταποκρίνεται μέσα από κίνηση, παύση, αναπνοή, φωνή ή εγγύτητα.

Η ανταπόκριση δεν είναι υποχρεωτικά συγχρονισμένη ούτε «σωστή».

Διάρκεια

Έως 20 λεπτά - σε επανάληψη

Σημείωση

Το score μπορεί να ενεργοποιηθεί από ζευγάρια ανθρώπων με πραγματική σχέση φροντίδας ή οικειότητας ή από αγνώστους που καλούνται να συγκατοικήσουν προσωρινά μια συνθήκη αλληλεπίδρασης.

Βιογραφικό

Η **Τριανταφυλλένια Κοσμίδου** γεννήθηκε, ζει και εργάζεται στην Αθήνα. Σπούδασε Εργοθεραπεία με ειδίκευση στην Αισθητηριακή Ολοκλήρωση, χορό στην Ανώτερη Επαγγελματική Σχολή Χορού «Ραλλού Μάνου», ταϊλανδέζικη μάλαξη και Pilates. Συνεργάζεται με παιδιά, εφήβους και ενήλικες, συνδυάζοντας τις διαφορετικές

επαγγελματικές και καλλιτεχνικές της ιδιότητες. Χορογραφεί και επιμελείται την κίνηση της συμπεριληπτικής ομάδας «Το Νήμα», ενώ τα τελευταία χρόνια εστιάζει το ενδιαφέρον της στη συνάντηση της γραφής, της αφήγησης και της επιτέλεσης ως δημιουργικών και εκφραστικών πρακτικών.

Κατηγορία

Ομιλία (Κεντρική Ομιλία)

Ημερομηνία & Ωρα

Δευτέρα 15 Ιουνίου 2026 | 12:30 - 13:30

Συντονισμός

Δημήτρης Θεοδωρόπουλος, Αρχιτέκτων Μηχανικός & Εικαστικός

Όταν σχεδιάζουμε για τον αυτισμό, σχεδιάζουμε για όλους:

Οικοδομώντας ένα οικοσύστημα για ένα νευρο-συμπεριληπτικό μέλλον.

“The Autism Friendly X”

Magda Mostafa | StudioTM, UAE

Περιγραφή

Ο καθολικός σχεδιασμός (Universal Design) διατυπώνει ένα θεμελιώδες αίτημα: τη δημιουργία περιβαλλόντων στα οποία όλα τα σώματα, οι εμπειρίες και οι ταυτότητες μπορούν να συνυπάρχουν ισότιμα και να συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνική ζωή. Η παρούσα ομιλία υποστηρίζει ότι η κατανόηση των βιωμένων εμπειριών ατόμων που ιστορικά βρίσκονται στο περιθώριο μπορεί να αποτελέσει το κλειδί για την επίτευξη αυτού του στόχου προς όφελος όλων. Μέσα από το πρίσμα του αυτισμού και της νευροδιαφορετικότητας, προτείνεται η θέση ότι σχεδιάζοντας πρωτίστως για τις ανάγκες των αυτιστικών ατόμων, δημιουργούμε περιβάλλοντα περισσότερο λειτουργικά, συμπεριληπτικά και ωφέλιμα για το σύνολο της κοινωνίας.

Η ομιλία αναπτύσσεται μέσα από δύο αλληλένδετα θεωρητικά και ερευνητικά πλαίσια. Το πρώτο παρουσιάζει το μοντέλο του «Οικοσυστήματος Διά Βίου Συμπερίληψης» (Lifespan Ecosystem), το οποίο περιλαμβάνει ένα σύνολο τυπολογιών Autism Friendly και Neuro-Inclusive χώρων – σχολείων, νοσοκομείων, κατοικιών, μουσείων, χώρων εργασίας και πόλεων – βασισμένων στον σχεδιαστικό δείκτη ASPECTSS®. Το δεύτερο πλαίσιο εστιάζει στην ερευνητική τεκμηρίωση που υποστηρίζει την αποτελεσματικότητα αυτών των προσεγγίσεων τόσο για αυτιστικούς όσο και για μη αυτιστικούς χρήστες.

Συνδυάζοντας τα δύο αυτά πλαίσια, η ομιλία εισάγει την έννοια της «Αντίστροφης Συμπερίληψης» (Reverse Inclusion), σύμφωνα με την οποία ο σχεδιασμός που ξεκινά από τις ανάγκες των αυτιστικών ατόμων και στη συνέχεια διευρύνεται ώστε να συμπεριλάβει τις ανάγκες των νευροτυπικών χρηστών μπορεί να μας φέρει πιο κοντά στο όραμα του καθολικού σχεδιασμού. Η προσέγγιση αυτή προτείνεται ως μια ουσιαστικότερα ενσυναισθητική και κοινωνικά δίκαιη μεθοδολογία σχεδιασμού για όλους.

Βιογραφικό

Η **Magda Mostafa** είναι ιδρυτική εταίρος και διευθύντρια του StudioTM, ενός συμβουλευτικού γραφείου σχεδιασμού με έδρα το Ντουμπάι, το οποίο εξειδικεύεται στον σχεδιασμό για τον αυτισμό και τη νευροσυμπερίληψη. Παράλληλα, είναι καθηγήτρια Σχεδιασμού στο Αμερικανικό Πανεπιστήμιο του Καΐρου και επισκέπτρια διδάσκουσα στη Σχολή Σχεδιασμού Weitzman του Πανεπιστημίου της Πενσυλβάνια.

Είναι δημιουργός του ASPECTSS® Design Index, του πρώτου διεθνώς ερευνητικά τεκμηριωμένου πλαισίου σχεδιασμού για άτομα στο φάσμα του αυτισμού. Το ASPECTSS τιμήθηκε το 2014 με το Βραβείο Έρευνας της Τριετούλης της Διεθνούς Ένωσης Αρχιτεκτόνων (UIA), ενώ η Mostafa αποτελεί τη μοναδική μέχρι σήμερα ερευνήτρια που έχει λάβει τη συγκεκριμένη διάκριση δύο φορές, καθώς βραβεύθηκε εκ νέου το 2023 για τον Οδηγό Σχεδιασμού Φιλικών προς τον Αυτισμό Πανεπιστημίων (Autism Friendly University Design Guide).

Μέσω της συμβουλευτικής και ερευνητικής της δραστηριότητας, το πλαίσιο ASPECTSS έχει εφαρμοστεί σε αρχιτεκτονικά έργα που αφορούν τον αυτισμό και τη νευροποικιλότητα σε πέντε ηπείρους. Το έργο της έχει παρουσιαστεί διεθνώς και, πιο πρόσφατα, εκτέθηκε στις Μπιενάλε Αρχιτεκτονικής της Βενετίας το 2021 και το 2023.

Συνεργάζεται με κορυφαία αρχιτεκτονικά γραφεία παγκοσμίως σε ένα ευρύ φάσμα έργων, που περιλαμβάνει κατοικίες, εκπαιδευτικές και υγειονομικές εγκαταστάσεις, αθλητικούς και ψυχαγωγικούς χώρους, καθώς και παρεμβάσεις στον αστικό σχεδιασμό σε κλίμακα πόλης. Παράλληλα, διατελεί εταίρος και διευθύντρια του Autism & Neuro-Inclusive Design Lab στο αρχιτεκτονικό γραφείο JSA/MIXdesign στη Νέα Υόρκη.

Περισσότερες πληροφορίες για το έργο της είναι διαθέσιμες στους ιστότοπους autism.archi and studio-tm.online

Κατηγορία

Ομιλία | Συζήτηση

Ημερομηνία & Ώρα

Δευτέρα 15 Ιουνίου 2026 | 14:30 - 16:00

Συντονισμός

Μαρένα Κωνσταντινίδη Μανέση | Αρχιτέκτων Μηχανικός, Υποψήφια Διδάκτωρ, Σχολή Αρχιτεκτονικής, ΕΜΠ

Νευροδιαφορετικές εμπειρίες χώρου και τόπου.

Stuart Neilson | Συγγραφέας, Καλλιτέχνης & Στατιστικός

Χρύσα Ντισλή | WorkEqual.ie

Περιγραφή

Εξερευνούμε πώς βιώνουν διαφορετικοί νευρότυποι το περπάτημα σε κοινόχρηστο δημόσιο χώρο. Χρησιμοποιώντας πλούσια δεδομένα βίντεο και κίνησης, χαρτογραφούμε την κατεύθυνση του βλέμματος, την έκθεση στον ήχο, το φως και την παρουσία άλλων ανθρώπων. Οι επιλογές που κάνει ένα άτομο με αυτισμό για να επιλέξει τα προτιμώμενα επίπεδα άνεσης σε θόρυβο, φως και πολυκοσμία επηρεάζουν τον κοινόχρηστο χώρο που αντιλαμβάνεται και, ως εκ τούτου, την αίσθηση του τόπου. Διαφορετικοί νευρότυποι, περπατώντας στον ίδιο χώρο, βιώνουν διαφορετικά μέρη, διαφορετική αίσθηση του πόσο θορυβώδεις, πολυσύχναστοι και φιλόξενοι είναι αυτοί οι χώροι και διαφορετικά αισθήματα του ανήκειν.

Βιογραφικά

Ο **Stuart Neilson** είναι συγγραφέας, καλλιτέχνης και στατιστολόγος υγείας. Το έργο του επηρεάζεται και διαμορφώνεται από τη διάγνωση του με αυτισμό το 2009, σε ηλικία 45 ετών. Συνέβαλε στην ίδρυση του καινοτόμου Διπλώματος Σπουδών Αυτισμού στο University College Cork της Ιρλανδίας. Οι εικόνες του εξερευνούν αυτιστικές απεικονίσεις και αντιδράσεις σε αισθητηριακά ερεθίσματα και κινήσεις, ιδιαίτερα σε δημόσιους χώρους, και συμπληρώνουν το γραπτό του έργο. Το έργο του έχει εκτεθεί στο Cork, το Δουβλίνο, την Μπιενάλε της Βενετίας, το Φοίνιξ, το Νιου Χέιβεν και το Λονδίνο. Οι δημοσιεύσεις του

Stuart Neilson περιλαμβάνουν ακαδημαϊκή έρευνα, βιβλία και συνεισφορές σε ανθολογίες αυτιστικών ζώων ενηλίκων.

Η **Χρύσα Ντισλή** είναι φεμινίστρια, μηχανικός, ανώτερη διευθύντρια, ακτιβίστρια και διευθύντρια του WorkEqual.ie. Κατάγεται από την Ελλάδα και τώρα ζει την Ιρλανδία, έχει πτυχίο ηλεκτρολόγου μηχανικού και διδακτορικό στην ηλεκτρονική, με εμπειρία τόσο στον ακαδημαϊκό χώρο όσο και στη βιομηχανία. Ο ακτιβισμός της επικεντρώνεται στην ισότητα, τη σωματική αυτονομία, τα δικαιώματα LGBTQ+ και τη δημιουργία συμπεριληπτικών χώρων εργασίας.

Το ανήκειν ως πολιτισμική μετατόπιση.

Wendy Ross | Center for Autism and Neurodiversity, Jefferson Health

Περιγραφή

Η έννοια του «ανήκειν» υπερβαίνει την προσβασιμότητα και ακόμη και τη συμπερίληψη, καθώς προϋποθέτει τη δυνατότητα συνδιαμόρφωσης, συμμετοχής και ουσιαστικής ευημερίας μέσα σε μια κοινότητα. Οι χώροι που κατοικούμε και χρησιμοποιούμε δεν αποτελούν απλώς το σκηνικό της

καθημερινότητάς μας, αλλά συνδιαμορφώνουν τις εμπειρίες, τις σχέσεις και την πορεία της ζωής μας.

Η ομιλία εξετάζει τον μετασχηματιστικό ρόλο της συνεργασίας ανάμεσα στην κοινότητα, τον σχεδιασμό και την υγεία, αναδεικνύοντας τη συμβολή αυτής της τριπλής σύμπραξης στη βελτίωση της εμπειρίας των ανθρώπων μέσα στο δομημένο περιβάλλον. Μέσα από παραδείγματα έργων και εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών παρουσιάζεται η εξέλιξη μιας κουλτούρας του ανήκειν, καθώς και η σταδιακή εμβάθυνση της αλληλεξάρτησης μεταξύ αρχιτεκτονικού σχεδιασμού, υγείας και κοινότητας σε ένα αμερικανικό σύστημα υγείας και σε μια Σχολή Αρχιτεκτονικής και Δομημένου Περιβάλλοντος.

Η παρουσίαση προτείνει ένα νέο πλαίσιο κατανόησης της συμπερίληψης, όπου ο σχεδιασμός δεν περιορίζεται στην άρση των εμποδίων, αλλά στοχεύει στη δημιουργία περιβαλλόντων στα οποία όλοι οι άνθρωποι μπορούν να αισθάνονται ότι ανήκουν.

Βιογραφικό

Η **Wendy Ross**, MD, FAAP, είναι αναπτυξιακή παιδίατρος και Καθηγήτρια Κλινικής Παιδιατρικής, ενώ διατελεί ιδρυτική διευθύντρια του Κέντρου Αυτισμού και Νευροδιαφορετικότητας του Jefferson Health. Από την αρχή της επαγγελματικής της πορείας εστιάζει στη διερεύνηση των παραγόντων που καθιστούν τους χώρους και τις εμπειρίες περισσότερο φιλόξενες και προσβάσιμες για νευροδιαφορετικά άτομα.

Η συνεργασία της με τους δημιουργούς Loukia Tsafoulia και Severino Alfonso διεύρυνε το ερευνητικό και επαγγελματικό της πεδίο προς τον σχεδιασμό του δομημένου περιβάλλοντος, αναδεικνύοντας νέες

προσεγγίσεις που μετατοπίζουν το ενδιαφέρον από την προσβασιμότητα των ατόμων με εμφανείς αναπηρίες προς την καλλιέργεια ενός αισθήματος ανήκειν για όλους, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με λιγότερο ορατές προκλήσεις, όπως η νευροδιαφορετικότητα.

Το έργο της επικεντρώνεται στην ανάπτυξη της ενσυναίσθησης τόσο σε συμβολικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση νέων αντιλήψεων και πολιτικών γύρω από τη συμπερίληψη. Η δουλειά της έχει παρουσιαστεί διεθνώς και έχει προβληθεί από σημαντικά μέσα ενημέρωσης, μεταξύ των οποίων και το CNN.

Κατηγορία

Ομιλία | Συζήτηση

Ημερομηνία & Ώρα

Δευτέρα 15 Ιουνίου 2026 | 17:00 - 17:50

Συντονισμός

Φιλίππα Χριστοφάλου | Εκπαιδευτικός Μουσείων, Υποψήφια Διδάκτωρ, Teachers College, Columbia University

Χώρος σε νέες φωνές: μια συνομιλία ανάμεσα στον *Μανώλη Σαριδάκη* και τη *Μέντη Μέγα* με αφορμή τη μακρόχρονη συνεργασία τους.

Μέντη Μέγα — Χορογράφος, Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση

Μανώλης Σαριδάκης — Χορευτής, Χορογράφος, Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση

Περιγραφή

Ο Μανώλης Σαριδάκης είναι ο πρώτος χορογράφος στην Ελλάδα με μαθησιακή αναπηρία και αυτισμό. Η Μέντη Μέγα είναι χορογράφος, δραματουργός, δασκάλα και στενή συνεργάτιδά του τα τελευταία δώδεκα χρόνια. Μαζί, θα μιλήσουν για την πορεία τους στον χορό και τη δημιουργία των χορογραφικών έργων «Έχουν τα ρομπότ συναισθήματα;» και «Κλέφτες και Αστυνόμοι», που αποτελούν αναθέσεις και παραγωγές της Στέγης του Ιδρύματος Ωνάση.

Θα μοιραστούν τις προκλήσεις που συνάντησαν στο πεδίο του χορού και της αναπηρίας, αλλά κυρίως τις εκπλήξεις και τις ανακαλύψεις που τους προσέφερε το πεδίο μέσα στα χρόνια. Δίνοντας χώρο σε νέες φωνές και διαφορετικές εμπειρίες, ο χορός εμπλουτίζεται με νέες μορφές, αφηγήσεις και προοπτικές, ενώ ταυτόχρονα σπάει τα στεγανά που τον κρατούν δέσμιο κανονιστικών αντιλήψεων και κοινωνικών στερεοτύπων.

Βιογραφικά

Η **Μέντη Μέγα** είναι απόφοιτος της Κρατικής Σχολής Ορχηστικής Τέχνης (1998) και κάτοχος

μεταπτυχιακού τίτλου από το Πανεπιστήμιο Kent / LCDS. Εργάζεται σαν χορεύτρια, χορογράφος και εκπαιδευτικός. Από το 2013 δραστηριοποιείται στο πεδίο του χορού και της αναπηρίας και στον αγώνα για την ισότιμη πρόσβαση των αναπήρων στα επαγγέλματα του χορού. Είναι σταθερή συνεργάτης του πρώτου Έλληνα χορογράφου με μαθησιακή αναπηρία και αυτισμό, Μανώλη Σαριδάκη, και αυτή τη στιγμή βρίσκονται στη διαδικασία παραγωγής του δεύτερου τους έργου με τίτλο «Κλέφτες και Αστυνόμοι». Συμμετέχει στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα SEED – Social and Ecological Engagement through Dance, ως μέντορας καλλιτεχνών, ενώ το 2024 δημοσίευσε το βιβλίο Σώματα Παρόντα: Μια

εισαγωγή στη θεωρία του χορού.

www.mediemegas.gr

Ο **Μανώλης Σαριδάκης** είναι ο πρώτος χορογράφος στην Ελλάδα με μαθησιακή αναπηρία και αυτισμό. Έχει εκπαιδευτεί μέσα από τα προγράμματα iDance Europe Beyond Access και Unlimited Access της Στέγης του Ιδρύματος Ωνάση και εργαστήρια σύγχρονου χορού της Liminal και του ΙΣΟΝ. Η πρώτη του παράσταση είχε τίτλο «Έχουν τα ρομπότ έχουν συναισθήματα;» (2022) και παρουσιάστηκε στην Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση, στο Novi Sad της Σερβίας, στη Λεμεσό και τη Λευκωσία, την Κομοτηνή, τη Σύρο και την Αθήνα. Σήμερα, μαζί με τη μόνιμη συνεργάτιδά του Μέντη Μέγα, ετοιμάζουν την παράσταση «Κλέφτες & Αστυνόμοι».

Συσπείρωση με το Ανθρώπινο και το

Πέρα-από-το-Ανθρώπινο στη Μη Ομιλούσα Αυτιστική Έκφραση, την Αμοιβαία Καλλιτεχνική Αμοιβαιότητα και τη Φροντίδα.

Adam Wolfond & Estée Klar | Dis Assembly

Περιγραφή

Μαζί με τον μη ομιλούντα αυτιστικό γιο μου, Adam Wolfond, ο οποίος επικοινωνεί μέσω πληκτρολόγησης, αναπτύσσουμε πρακτικές καλλιτεχνικής έρευνας και συνδημιουργίας που εδράζονται στη νευροδιαφορετικότητα. Η συνεργασία μας βασίζεται σε έννοιες που ο Wolfond

περιγράφει ως «σχεσιακή ρυθμικότητα» (relational pacing) και «rally» – μια δυναμική διαδικασία αμοιβαίου συντονισμού, ανταπόκρισης και συν-παρουσίας.

Στην παρουσίαση θα μοιραστούμε έργα τέχνης που προέκυψαν από αυτή τη συνεργατική διαδικασία και θα συζητήσουμε τις θεωρητικές και βιωματικές συνθήκες που τα διαμόρφωσαν. Ακολουθώντας την προτροπή της Melanie Yergeau να αντιμετωπίσουμε τις αυτιστικές μορφές αφήγησης ως τρόπους επαναπροσανατολισμού των αυτιστικών μελλοντικότητων, εξερευνούμε καλλιτεχνικές πρακτικές που προβάλλουν αυτιστικές επιθυμίες, αξίες και τρόπους ύπαρξης.

Η δημιουργική μας διαδικασία αναπτύσσεται μέσα από υλικά, κινήσεις και αισθητηριακές σχέσεις: ξύλα, παιχνίδια, στερεοτυπικές κινήσεις, ρυθμούς, αγγίγματα, χωρικές μετατοπίσεις και μορφές οικο-ιδιοδεκτικότητας (ecorproprioception). Μέσα από αυτές τις πρακτικές επαναπροσδιορίζουμε την έννοια του «προσανατολισμού», προτείνοντας μια κινητική και σχεσιακή μορφή συντονισμού που αμφισβητεί τις νευροτυπικές αντιλήψεις περί μορφής, κατανόησης και επικοινωνιακής αναγνωσιμότητας.

Βιογραφικά

Η **Estee Klar** είναι διδάκτωρ Κριτικών Σπουδών Αναπηρίας (Critical Disability Studies) και διευθύντρια του Dis-Assembly, μιας νευροδιαφορετικής καλλιτεχνικής συλλογικότητας με έδρα το Τορόντο του Καναδά. Δραστηριοποιείται στον χώρο της νευροδιαφορετικότητας από το 2003, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη ενός πεδίου που τότε βρισκόταν ακόμη στα πρώτα του βήματα. Υπήρξε συνιδρύτρια του Autism Acceptance Project σε συνεργασία με αυτιστικά άτομα και έχει εργαστεί ως επιμελήτρια εκθέσεων τέχνης, με ιδιαίτερη εστίαση σε αυτιστικούς καλλιτέχνες. Παράλληλα με την υποστήριξη του γιου της Adam Wolfond, το έργο της εκτείνεται στις οικολογικές και διεπιστημονικές τέχνες, την κηπουρική, τη μουσική και τις πρακτικές συλλογής τροφής από το φυσικό περιβάλλον.

Ο **Adam Wolfond** είναι αυτιστικός ποιητής, καλλιτέχνης και ερευνητής, ο οποίος επικοινωνεί μέσω συσκευής μετατροπής κειμένου σε ομιλία. Είναι το πρώτο μη ομιλούν αυτιστικό άτομο στον Καναδά που φοίτησε σε πανεπιστήμιο και ολοκλήρωσε

μεταπτυχιακές σπουδές το 2025. Το έργο του έχει αναγνωριστεί διεθνώς, ενώ υπήρξε ο νεότερος ποιητής που δημοσιεύθηκε ποτέ από τον οργανισμό Poets.org. Το 2023 το έργο του παρουσιάστηκε στο περιοδικό The New York Times Magazine, ενώ έχει εκθέσει κινηματογραφικά έργα και εγκαταστάσεις στον Καναδά.

Είναι συνιδρυτής της συλλογικότητας Dis-Assembly στο Τορόντο, η οποία αναπτύσσει καλλιτεχνικές και κοινωνικές πρακτικές βασισμένες στη νευροδιαφορετικότητα. Για τον Wolfond, η γλώσσα αποτελεί μορφή κίνησης και συνεχούς ανασύνθεσης, αμφισβητώντας τις συμβάσεις της νευροτυπικής γραμματικής και ανοίγοντας χώρο για νέες μορφές έκφρασης και συνύπαρξης.

Είναι συγγραφέας των ποιητικών εκδόσεων In Way of Music Water Answers Toward Questions Other Than What Is Autism και The Wanting Way, ενώ το έργο του συνδέει την ποίηση, την οικολογία, τη νευροδιαφορετικότητα και τις πειραματικές μορφές καλλιτεχνικής έρευνας.

Κατηγορία

Ομιλία | Συζήτηση

Ημερομηνία & Ώρα

Δευτέρα 15 Ιουνίου 2026 | 18:00 - 19:30

Συντονισμός

Ειρήνη Τσαχρέλια | Αρχιτέκτων Μηχανικός, Εκπαιδευτικός Αρχιτεκτονικής

Αναδρομικοί Κόσμοι: Πολυτροπικοί Τρόποι Γνώσης.

Severino Alfonso & Λουκία Τσαφούλια | Synesthetic Research & Design Lab

Περιγραφή

Αυτή η παρουσίαση τοποθετεί τη σύγχρονη πρακτική του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού μέσα στη διαρκώς εξελισσόμενη σχέση μεταξύ σχεδιασμού και επιστημών του νου. Συνδυάζοντας σύντομη ιστορική ανάλυση με πρακτική, η παρουσίαση υποστηρίζει ότι οι ανταλλαγές μεταξύ σχεδιασμού και επιστημών του νου παραμένουν κεντρικές στις σύγχρονες διερευνήσεις της νόησης, παρέχοντας τόσο εννοιολογικά εργαλεία όσο και υλικές μεθοδολογίες για την κατανόηση της εμπειρίας και της νόησης ως διαδικασιών που εκτυλίσσονται μέσα από —και μέσω— σχεδιασμένων περιβαλλόντων.

Αντλώντας παραδείγματα από ιστορικά συνθετικά μοντέλα εγκεφάλου, πρώιμα πειράματα αλληλεπίδρασης ανθρώπου-μηχανής και έργα από το Synesthetic Research & Design Lab, η παρουσίαση καταδεικνύει μια σταδιακή απομάκρυνση από άκαμπτους δυϊσμούς, όπως νους έναντι σώματος και λογική έναντι συναισθήματος. Στη θέση τους, αναδύονται ενσώματες και εναδραστικές (enactive) προσεγγίσεις που αντιλαμβάνονται τη νόηση ως σχεσιακή και ενεργοποιούμενη μέσω συνεχούς αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον.

Η ομιλία υποστηρίζει ότι οι αναδρομικές ανταλλαγές μεταξύ σωμάτων, τεχνολογιών και χώρου προσφέρουν νέες μεθοδολογίες για την κατανόηση της εμπειρίας ως αναδυόμενης, συμμετοχικής και συν-διαμορφούμενης. Εξετάζουμε πώς τα ανταποκρινόμενα περιβάλλοντα, η πολυμεσική τέχνη, η αισθητηριακή εθνογραφία και τα υπολογιστικά συστήματα — ως αλληλένδετες τροπικότητες — μπορούν να ενισχύσουν την αντιληπτική επίγνωση, να υποστηρίξουν εναλλακτικούς τρόπους αίσθησης και γνώσης και να ανοίξουν νέες προοπτικές για συμπεριληπτικές, ενσώματες και πλουραλιστικές πρακτικές σχεδιασμού.

Βιογραφικά

Ο **Severino Alfonso** και η **Λουκία Τσαφούλια** είναι αρχιτέκτονες, ερευνητές και πανεπιστημιακοί διδάσκοντες, με ερευνητικό και δημιουργικό έργο που εξετάζει τη σχέση μεταξύ πληροφορίας, υλικότητας, ανθρώπινης νόησης και αισθητηριακής εμπειρίας. Ως καθηγητές στο College of Architecture & the Built Environment του Thomas Jefferson University, συνδιευθύνουν το

Synesthetic Research & Design Lab (SR&DL), ένα διεπιστημονικό εργαστήριο που συνδέει τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό, την τέχνη, την τεχνολογία, με επιστήμες υγείας.

Το έργο τους έχει παρουσιαστεί σε διεθνείς εκθέσεις τέχνης και αρχιτεκτονικής, μεταξύ άλλων στο BASE Milano, στο Μουσείο των Αγορών του Τραϊανού στη Ρώμη, στη

Μπιενάλε Αρχιτεκτονικής της Βενετίας, στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά, στο IE Creativity Center της Σεγκόβια, καθώς και σε σημαντικές διοργανώσεις σχεδιασμού στις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ευρώπη. Έχουν τιμηθεί με διεθνείς διακρίσεις και ερευνητικές υποτροφίες, όπως το EDRA ArtPlace Award, το πρόγραμμα S+T+ARTS ReSilence της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η υποτροφία συγγραφής του ROM for Kunst og Arkitektur και ερευνητικές υποτροφίες του Jefferson Institute for Smart & Healthy Cities.

Το ερευνητικό και εκπαιδευτικό τους έργο εστιάζει στη δημιουργία συμπεριληπτικών, πολυαισθητηριακών και κοινωνικά δίκαιων περιβαλλόντων, ενώ είναι συνδιοργανωτές του διεθνούς συμποσίου Neurodiversity and the Built Environment και συγγραφείς επιστημονικών δημοσιεύσεων που προάγουν την ισότητα, τη συμμετοχή και το αίσθημα του ανήκειν στο δομημένο περιβάλλον.

Ο **Severino Alfonso** είναι αρχιτέκτονας, ερευνητής και υποψήφιος διδάκτορας του SMARTlab Practice-Based PhD στο Thomas Jefferson University. Κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο (Post-Professional MS) στον Προηγμένο Αρχιτεκτονικό Σχεδιασμό από το Columbia University της Νέας Υόρκης, καθώς και μεταπτυχιακούς τίτλους στον Αστικό Σχεδιασμό και την Προηγμένη Αρχιτεκτονική

από την Escuela Técnica Superior de Arquitectura de Madrid (ETSAM). Έχει διδάξει σε κορυφαία πανεπιστημιακά ιδρύματα των Ηνωμένων Πολιτειών, όπως τα Barnard College/Columbia University, Pratt Institute, Parsons School of Design και New York Institute of Technology, ενώ έχει συνεργαστεί με διεθνώς αναγνωρισμένα αρχιτεκτονικά γραφεία στην Ισπανία, τη Σουηδία και τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Η **Λουκία Τσαφούλια** είναι αρχιτέκτων μηχανικός, απόφοιτος του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Κατέχει επίσης μεταπτυχιακό τίτλο (Post-Professional MS) στον Προηγμένο Αρχιτεκτονικό Σχεδιασμό από το Columbia University της Νέας Υόρκης. Είναι συγγραφέας και επιμελήτρια των εκδόσεων «Transient Spaces» (2019) και «KatOikia: Housing Explorations at the Intersection of Pedagogy and Practice» (2023). Πριν από τη συνεργασία της με το Thomas Jefferson University, δίδαξε σε πανεπιστημιακά ιδρύματα των Ηνωμένων Πολιτειών, μεταξύ των οποίων τα Pratt Institute, Parsons School of Design, New York Institute of Technology και The City College of New York. Παράλληλα, έχει εργαστεί ως αρχιτέκτων σε γραφεία στην Νέα Υόρκη.

Η Τεχνολογία ως Δημιουργικός Συνεργάτης: Υλοποιώντας την Αόρατη Υποδομή της Τέχνης.

Ηλίας Καλησπέρακης & Σπύρος Στεφανίδης | up2metric

Περιγραφή

Οι σύγχρονες καλλιτεχνικές εγκαταστάσεις απαιτούν ολοένα και περισσότερο δυνατότητες που βρίσκονται στο μέτωπο της τεχνολογίας, όπως πχ η ανίχνευση της ανθρώπινης παρουσίας σε έναν χώρο σε πραγματικό χρόνο, η δημιουργία χώρων που αλληλεπιδρούν με τον άνθρωπο και το σώμα του και παράγουν οπτικοακουστικά μέσα. Η υλοποίησή τους προϋποθέτει μια ιδιαίτερη μορφή συνεργασίας: ανάμεσα στους καλλιτέχνες που εμπνέονται και συλλαμβάνουν τις ιδέες και στους μηχανικούς που τις καθιστούν υλικά εφικτές.

Η up2metric είναι ένα studio καινοτομίας με έδρα την Αθήνα, που αναπτύσσει ευφυές λογισμικό για φυσικούς χώρους. Στο πλαίσιο του S+T+ARTS, της πρωτοβουλίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που

γεφυρώνει την Επιστήμη, την Τεχνολογία και τις Τέχνες, η up2metric συνεργάστηκε με καλλιτέχνες προκειμένου να μετουσιώσει εννοιολογικές ιδέες σε λειτουργικά πρωτότυπα και εμπειρίες. Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει αυτή τη συνεργασία στην πράξη. Κεντρικό έργο αποτελεί το «Echoes», μια καθλωτική (immersive) εγκατάσταση της Λουκίας Τσαφούλια και του Severino Alfonso, που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού ερευνητικού προγράμματος ReSilence (EU Horizon). Κατασκευασμένο από ξύλο και φελλό και εξοπλισμένο με πειραματικούς αισθητήρες, το Echoes δημιουργεί δύο διασυνδεδεμένα περιβάλλοντα: έναν συλλογικό εξωτερικό χώρο, όπου το φως πάλλεται και μεταβάλλεται, και έναν προστατευμένο εσωτερικό χώρο, όπου το προβαλλόμενο σεληνόφως και ο ήχος προσαρμόζονται σε πραγματικό χρόνο στις κινήσεις και την αναπνοή κάθε συμμετέχοντα, προσφέροντας μια μορφή προσωπικής απόσυρσης και αυτορρύθμισης. Το έργο ευαισθητοποιεί ως προς τη νευροδιαφορετική χωρική εμπειρία και προσκαλεί όλους τους επισκέπτες σε έναν χώρο ενσυναίσθησης και αντιληπτικής ανακάλυψης.

Βιογραφικά

Ο Δρ. **Ηλίας Καλησπεράκης** είναι συνιδρυτής και Υπεύθυνος Συντονισμού Προϊόντων της up2metric, ενός studio καινοτομίας με έδρα την Αθήνα που εξειδικεύεται στη μηχανική όρασης υπολογιστών (computer vision engineering). Με υπόβαθρο που εκτείνεται στην όραση υπολογιστών, τη φωτογραμμετρία και τις τεχνολογίες επαυξημένης και εικονικής πραγματικότητας (extended reality, XR), ο Ηλίας Καλησπεράκης καθοδηγεί το τεχνικό όραμα και την κατεύθυνση Έρευνας και Ανάπτυξης (R&D) της εταιρείας από την ίδρυσή της τον Φεβρουάριο του 2016. Στην up2metric εποπτεύει την ανάπτυξη προηγμένων εργαλείων επαυξημένης και εικονικής πραγματικότητας (AR/VR), διαδικασιών τρισδιάστατης ανακατασκευής (3D reconstruction) και εφαρμογών μηχανικής μάθησης (machine learning) που εξυπηρετούν τομείς όπως η γεωργία ακριβείας, η βιομηχανική επιθεώρηση και η τεκμηρίωση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Έχει συμβάλει σε πλήθος ευρωπαϊκών έργων έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο των προγραμμάτων Horizon 2020 και Horizon Europe, συνεργαζόμενος με κορυφαία ακαδημαϊκά ιδρύματα και βιομηχανικούς εταίρους σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Ο **Σπύρος Στεφανίδης** είναι Software Engineer στην up2metric, ένα studio καινοτομίας με έδρα την Αθήνα που εξειδικεύεται στο computer vision engineering. Απόφοιτος του Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), συνδυάζει ισχυρό υπόβαθρο στη μηχανική λογισμικού με πρακτική εμπειρία σε embedded systems και hardware prototyping. Στη διάρκεια τριών ετών στην up2metric, ο Σπύρος έχει σχεδιάσει και αναπτύξει τα backend systems που υποστηρίζουν τις εφαρμογές computer vision, συνεισφέροντας σε APIs, data pipelines, databases και cloud infrastructure. Εργάζεται κυρίως με τις γλώσσες Go και Python, αξιοποιώντας frameworks και εργαλεία όπως τα Go kit, FastAPI, GORM, SQLAlchemy, Docker και Docker Swarm. Έχει εμπειρία πάνω σε embedded systems και στο hardware prototyping, συμπεριλαμβανομένων του PCB design και της ανάπτυξης με Arduino, γεφυρώνοντας το χάσμα ανάμεσα στο software και το φυσικό hardware. Επιπλέον, έχει ενσωματώσει machine learning models σε περιβάλλον παραγωγής με χρήση PyTorch, συμπεριλαμβανομένων εφαρμογών βασισμένων σε LLM που αναπτύσσονται με το LangChain.

Αναπνέοντας Μαζί: Ενσώματη εμπειρία και ακρόαση στο έργο ReSilence και το πλαίσιο S+T+ARTS.

Περιγραφή

Η παρουσίαση θα εξετάσει πώς οι πρακτικές ενσώματης ακρόασης και οι συλλογικές εμπειρίες μπορούν να συμβάλλουν στη διαμόρφωση πιο συμπεριληπτικών τρόπων αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον και τους άλλους ανθρώπους, ανοίγοντας νέες δυνατότητες συμμετοχής, ενσυναίσθησης και συλλογικής κατανόησης του κόσμου που μοιραζόμαστε.

Βιογραφικό

Η **Νεφέλη Γεωργακοπούλου** είναι αρχιτέκτονας και κάτοχος διδακτορικού τίτλου από το Πανεπιστήμιο Paris 8, στον τομέα της Αισθητικής, Επιστήμης και Τεχνολογίας των Τεχνών, με ειδίκευση στην ψηφιακή εικόνα και την εικονική πραγματικότητα. Από το 2019 είναι Ερευνητική Συνεργάτιδα στο Ινστιτούτο Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΙΠΤΗΛ), του Εθνικού Κέντρου Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ). Το ερευνητικό και καλλιτεχνικό της έργο εστιάζει στην υλικότητα, τα εμβυθιστικά περιβάλλοντα, την αλληλεπίδραση

ανθρώπου-υπολογιστή, την τεχνητή νοημοσύνη και τις πολυαισθητηριακές εμπειρίες, μέσα από διαδραστικές εγκαταστάσεις, εφαρμογές μικτής πραγματικότητας και αναδυόμενες τεχνολογίες. Έχει δημιουργήσει διαδραστικά έργα και εγκαταστάσεις που έχουν παρουσιαστεί σε διεθνή φεστιβάλ και εκθέσεις, όπως τα Amber Festival στην Κωνσταντινούπολη, Pikel Festival στο Μπέργκεν, Laval Virtual στη Λαβάλ, το Athens Digital Arts Festival στην Αθήνα και το Futur en Seine στο Παρίσι, μεταξύ άλλων.

Η αισθητική της πρόσβασης

Χρίστος Παπαμιχαήλ | liminal

Περιγραφή

Η προσβασιμότητα στον πολιτισμό δεν αφορά μόνο την προσαρμογή των υπαρχουσών πρακτικών, αλλά επαναπροσδιορίζεται ως στοιχείο της ίδιας της καλλιτεχνικής διαδικασίας. Το ευρωπαϊκό έργο P.A.I.R. (Paving Accessible Inclusive Realities) διερευνά πώς η πρόσβαση και η συμμετοχή μπορούν να ενσωματωθούν από την αρχή στον σχεδιασμό και την παραγωγή πολιτιστικών έργων. Κεντρικό εργαλείο αυτής της προσέγγισης είναι η Μεθοδολογία Δημιουργικής Προσβασιμότητας, μια συνεργατική διαδικασία, όπου η προσβασιμότητα δεν προστίθεται εκ των υστέρων, αλλά συνδιαμορφώνει εξ αρχής το καλλιτεχνικό έργο, επηρεάζοντας τη δομή, τη μορφή και τις δημιουργικές επιλογές του. Έτσι, ανοίγει χώρος για διαφορετικούς τρόπους έκφρασης και συμμετοχής. Το P.A.I.R. διερευνά τι σημαίνει καλλιτεχνική πρακτική όταν η πρόσβαση αντιμετωπίζεται ως μια ολιστική και συμμετοχική προσέγγιση, μέσα από τη συνεργασία μεταξύ πολιτιστικών οργανισμών, κοινοτήτων ατόμων με αναπηρία και οργανώσεων που τα εκπροσωπούν.

Βιογραφικό

Ο **Χρίστος Παπαμιχαήλ** είναι θεατρολόγος και ηθοποιός, απόφοιτος του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και της Ανωτέρας

Σχολής Δραματικής Τέχνης “Πράξη 7”. Έχει συμμετάσχει σε πληθώρα καλλιτεχνικών, εκπαιδευτικών και συλλογικών εγχειρημάτων ως καλλιτέχνης, συντονιστής, βοηθός σκηνοθέτης, παραγωγός και εκπαιδευτής. Το

2016, ίδρυσε τον πολιτιστικό οργανισμό liminal με στόχο να εφαρμόσει τις έννοιες της συμπερίληψης και της προσβασιμότητας στον πολιτισμό, αντικείμενο το οποίο μελετά, ερευνά και εξελίσσει μέχρι σήμερα.

Παράλληλα με τη διεύθυνση του οργανισμού, αναλαμβάνει τη διαχείριση έργων και εργάζεται ως εκπαιδευτής, παραγωγός και σύμβουλος δημιουργικής προσβασιμότητας σε Ελλάδα και Ευρώπη.

Κατηγορία

Περιήγηση

Ημερομηνία & Ωρα

Τρίτη 16 Ιουνίου 2026 | 09:30 - 12:00

Περπατώντας ως Αισθητηριακή Εμπειρία Αφηγηματικές Προσεγγίσεις στην Αστική Εμπειρία

Μαρία Βιδάλη | Αρχιτέκτονας και Ερευνήτρια

Περιγραφή

Να διαβάζεις την πόλη αισθητηριακά σημαίνει να αφήνεις τις υφές, τις σιωπές, τα ίχνη και τις ξεχασμένες αφηγήσεις της να σε οδηγούν προς μια άλλη κατανόηση της Αθήνας. Η εμπειρία αυτή ξεκινά με μια διαδρομή πεζοπορίας μέσα από το βιομηχανικό τοπίο της Αθήνας του 19ου αιώνα — ανάμεσα σε πρώην μεταξουργεία, εργαστήρια και τα πολύπλοκα αστικά στρώματα του Μεταξουργείου και του Κεραμεικού — αποκαλύπτοντας κρυφές συνδέσεις ανάμεσα στην εργασία, τη μνήμη, την αρχιτεκτονική και την καθημερινή ζωή.

Μέσα από αυτή τη μία ώρα αισθητηριακής περιήγησης, οι συμμετέχοντες καλούνται να παρατηρήσουν την πόλη διαφορετικά: μέσα από τον ήχο, την κίνηση, την αφή και τη συλλογική αφήγηση. Η διαδρομή ολοκληρώνεται στο Καπνεργοστάσιο, όπου ξεδιπλώνεται το δεύτερο μέρος της εμπειρίας. Μετά από ένα σύντομο διάλειμμα, οι συμμετέχοντες περνούν μία ώρα μέσα σε αυτό το βιομηχανικό κτίριο, μετατρέποντας τη βιωμένη εμπειρία της περιήγησης σε λόγια, σκέψεις και προσωπικές αφηγήσεις στο χαρτί.

Εδώ, η γραφή γίνεται τρόπος να ριζώσει η εμπειρία στη μνήμη — αφήνοντας τον ίδιο τον χώρο να κρατά και να διαμορφώνει τη συλλογική μας αφήγηση.

Βιογραφικό

Η **Μαρία Βιδάλη** είναι αρχιτέκτονας και ερευνήτρια με ειδίκευση στον τρόπο που η αφήγηση διαμορφώνει την αρχιτεκτονική σκέψη και εκπαίδευση, με έμφαση στα αγροτικά τοπία και τις κοινότητές τους. Από το 2007 διατηρεί το δικό της αρχιτεκτονικό γραφείο. Έχει διδάξει για εννέα χρόνια στο College Year in Athens και συνεργάστηκε με Τμήματα Αρχιτεκτονικής των Πανεπιστημίων

Πατρών, Θεσσαλίας, Ιωαννίνων και Δυτικής Αττικής. Το ερευνητικό και διδακτικό της έργο επικεντρώνεται στη φαινομενολογική προσέγγιση του τόπου, στις αφηγήσεις που διαμορφώνουν την πολιτιστική ταυτότητα και σε παιδαγωγικές μεθόδους που συνδέουν τους φοιτητές με τοπικές κοινότητες και φυσικά περιβάλλοντα. Έχει δημοσιεύσει σε διεθνή συνέδρια και συλλογικούς τόμους,

αναπτύσσοντας ένα πλαίσιο συμμετοχικής αρχιτεκτονικής εκπαίδευσης σε τοπία και

κοινότητες με ευάλωτη πολιτιστική και αρχιτεκτονική ταυτότητα.

Κατηγορία

Περιήγηση

Ημερομηνία & Ωρα

Τρίτη 16 Ιουνίου 2026 | 18:00 - 18:45

NOT/YOUR.AVERAGE.TOUR μια περιπατητική εμπειρία βασισμένη στο σώμα.

Φιλίππα Χριστοφάλου | Teachers College, Columbia University

Περιγραφή

Πώς περπατάμε μέσα σε χώρους τέχνης και πολιτισμού; Τι γινόμαστε μέσα στους τοίχους ενός θεσμού;

NOT/YOUR.AVERAGE.TOUR μια περιπατητική εμπειρία βασισμένη στο σώμα είναι μια διαδραστική, περιπατητική εμπειρία βασισμένη στο σώμα, που γεννήθηκε στο Σικάγο και εξελίχθηκε στη Νέα Υόρκη, στο MET. Στο Καπνεργοστάσιο, οι συμμετέχοντες θα κληθούν να ξεπεράσουν την απλή παρατήρηση και να εμπλακούν σωματικά με τον χώρο, τα έργα, τους υπόλοιπους συμμετέχοντες, αλλάξαν τον ίδιο τους τον εαυτό.

Μέσα από κίνηση, αισθητηριακές προσκλήσεις και συλλογική εξερεύνηση, η εμπειρία θα διαμορφωθεί ζωντανά μέσα από την παρουσία, τις αντιδράσεις και όσα θα φέρουν οι ίδιοι οι συμμετέχοντες. Δεν πρόκειται για μια συνηθισμένη ξενάγηση βασισμένη μόνο στην ομιλία, αλλά για μια ανοιχτή συνάντηση με τον χώρο, την τέχνη και το σώμα.

Διάρκεια: ~40 λεπτά

Προαιρετική συζήτηση μετά την εμπειρία: ~30 λεπτά Ηλικίες: 8+ | Συνιστάται κράτηση θέσης

Σύλληψη, σχεδιασμός και συντονισμός: Φιλίππα Χριστοφάλου, Public Engagement Strategist, Museum Educator / Doctoral Candidate in Art Museum Education, Teachers College, Columbia University.

Βιογραφικό

Η **Φιλίππα Χριστοφάλου** είναι μουσειοπαιδαγωγός, υποψήφια διδάκτορας στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια, και ιδρύτρια του Nāma, μιας σειράς δρώντων που χρησιμοποιούν το σώμα ως μέσο για την αλληλεπίδραση με ιδέες, αντικείμενα και

εμπειρίες. Έχει συνεργαστεί με μουσεία και πολιτιστικούς φορείς σε Αμερική και Ευρώπη στα πλαίσια σχεδιασμού και υλοποίησης εκπαιδευτικού προγραμματισμού με γνώμονα την αποδόμηση μιας τυπικής μουσειακής εμπειρίας.

Κατηγορία

Εργαστήριο

Ημερομηνία & Ώρα

Τετάρτη 17 Ιουνίου 2026 | 11:00 - 14:00

Βλέπω, Βιώνω, Εκφράζομαι: Ένα Εργαστήριο για Εκφραστικές Ακουστικές Περιγραφές Δημιουργημένες από το Κοινό

Μαρία Πετάση, Εμμανουήλ Ροβίθης, Βιλελμίνη Σωσώνη | Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Περιγραφή

Αυτό το πρακτικό εργαστήριο προσκαλεί τους συμμετέχοντες να εξερευνήσουν πώς η Ακουστική Περιγραφή μπορεί να ξεπεράσει την τυπική περιγραφή και να γίνει μια , ερμηνευτική και συλλογική πράξη. Χρησιμοποιώντας την έκφραση ως αφετηρία, το εργαστήριο θα καθοδηγήσει τους συμμετέχοντες μέσω ακρόασης, παρατήρησης, γραφής και ηχογράφησης σύντομων ακουστικών περιγραφών του Κεντρικού Έργου της Έκθεσης Embodiments. Οι ηχογραφήσεις θα χρησιμοποιηθούν στη συνέχεια για τη δημιουργία μιας ηχητικής εγκατάστασης και για τη μελέτη του αντίκτυπου του έργου, στοχεύοντας να αναδείξουν την πολυφωνική, υποκειμενική αλλά και ενωτική φύση της εμπειρίας της τέχνης. Το εργαστήριο απευθύνεται σε ένα μεικτό κοινό επισκεπτών, καλλιτεχνών, ερευνητών, εργαζομένων στον χώρο του πολιτισμού, ειδικών στην προσβασιμότητα και φοιτητών/φοιτητριών που ενδιαφέρονται για συμπεριληπτικές πολιτιστικές πρακτικές. Ακολουθεί το πνεύμα του Embodiments στη νευροποικιλότητα, την πολυαισθητηριακή πρόσβαση, την αίσθηση του ανήκειν και τη συνεργατική φαντασία.

Στόχοι

Με την ολοκλήρωση του εργαστηρίου, οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση να:

- Κατανοήσουν τη σχέση μεταξύ έκφρασης και ακουστικής περιγραφής ως μορφών μεσολάβησης μεταξύ οπτικής, λεκτικής, αισθητηριακής και συναισθηματικής εμπειρίας.
- Αναγνωρίσουν τη διαφορά μεταξύ της απλής/τυπικής ακουστικής περιγραφής και των πιο εκφραστικών, ερμηνευτικών μορφών της που παράγονται από το κοινό.
- Δημιουργήσουν σύντομες εκφραστικές ακουστικές περιγραφές για έργα τέχνης.
- Αναστοχαστούν πώς η γλώσσα, ο ρυθμός, ο τόνος και η προοπτική διαμορφώνουν την πρόσβαση και τη συμπερίληψη.
- Βιώσουν την ακουστική περιγραφή ως κοινή πολιτιστική πρακτική και όχι ως καθαρά τεχνική εργασία.

Δομή Εργαστηρίου

1. Εισαγωγή

Το εργαστήριο ξεκινά με σύντομη εισαγωγή στην ακουστική περιγραφή, την έκφραση και την ιδέα της πρόσβασης ως πολιτιστικής πρακτικής. Οι συμμετέχοντες γνωρίζονται με το βασικό ερώτημα: Πώς μπορεί η περιγραφή να γίνει μορφή συμμετοχής, όχι μόνο εξήγησης;

2. Ακρόαση και Παρατήρηση

Οι συμμετέχοντες προσκαλούνται να επιβραδύνουν και να παρατηρήσουν το αντικείμενο. Ζητείται να προσέξουν όχι μόνο ορατές λεπτομέρειες, αλλά και ατμόσφαιρα, ρυθμό, υλικότητα, υπονοούμενη κίνηση, ένταση και συναισθηματικό τόνο. Αυτό το στάδιο βοηθά στην μετατόπιση της προσοχής από το «τι φαίνεται» στο «τι νιώθουμε τι συναίσθημα προκαλείται».

3. Άσκηση Γραφής Έκφρασης

Εργαζόμενοι ατομικά, οι συμμετέχοντες γράφουν ένα πρώτο σχέδιο σύντομης ακουστικής περιγραφής του κεντρικού έργου της έκθεσης χρησιμοποιώντας εκφραστικές προσεγγίσεις.

4. Ηχογράφηση Ακουστικών Περιγραφών

Εργαζόμενοι ατομικά, οι συμμετέχοντες ηχογραφούν τις ακουστικές περιγραφές τους χρησιμοποιώντας τις κινητές συσκευές τους και μοιράζονται τις ηχογραφήσεις τους ως δημιουργικό υλικό για ανταλλαγή εμπειριών και ιδεών.

5. Αναστοχασμός

Μπορεί να ακολουθήσει συζήτηση όπου οι συμμετέχοντες θα αναστοχαστούν την εμπειρία τους, μοιραζόμενοι τις σκέψεις και αλληλεπιδρώντας μεταξύ τους.

Διάρκεια: 3 ώρες

Βιογραφικά

Η **Μαρία Πετάση** είναι μεταφράστρια, ερευνήτρια και μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Εξειδικεύεται στην οπτικοακουστική μετάφραση με έμφαση στις υπηρεσίες προσβασιμότητας, όπως η ακουστική περιγραφή και ο υποτιτλισμός για κ/Κωφούς και βαρήκοους. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην προσβασιμότητα στην τέχνη και στη συμπεριληπτική γλώσσα στη μεταφραστική πρακτική. Ως απόφοιτος του Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου, δραστηριοποιείται επαγγελματικά στη μετάφραση από και προς τα αγγλικά σε ένα ευρύ φάσμα γλωσσικού περιεχομένου, από λογοτεχνικά και ακαδημαϊκά κείμενα έως τεχνικό και προωθητικό υλικό.

Ο **Εμμανουήλ Ροβίθης** εργάζεται ως Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό στο Τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας του Ιονίου Πανεπιστημίου, διδάσκοντας μαθήματα που σχετίζονται με τη Διδακτική της Τέχνης, τη Μουσική Πληροφορική, την Τέχνη του Ήχου, και την Παιγνιοποίηση. Είναι κάτοχος Διδακτορικού στη Σύνθεση Ηλεκτρονικής Μουσικής και Μεταπτυχιακού στη Σύνθεση Μουσικής. Η έρευνά του επικεντρώνεται στα Ηχητικά Παιχνίδια, την Ακουστικώς Επαυξημένη Πραγματικότητα

και την Παιγνιοποίηση. Ως μουσικοσυνθέτης και σχεδιαστής ήχου για θέατρο και κινηματογράφο, ο Δρ. Ροβίθης έχει συνεργαστεί με διακεκριμένους σκηνοθέτες και χορογράφους και η μουσική του έχει παρουσιαστεί παγκοσμίως. Έχει επίσης σχεδιάσει εκπαιδευτικό λογισμικό και εργαστήρια για λογαριασμό διαφόρων εκπαιδευτικών Οργανισμών.

Η **Βιλεμίνη Σωσώνη** έχει διδακτορικό στη Μετάφραση και την Κειμενογλωσσολογία από το Πανεπιστήμιο του Surrey και είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου, όπου επίσης εκτελεί χρέη Αντιπροέδρου. Είναι Διευθύντρια του Ερευνητικού Εργαστηρίου Ειδικής Μετάφρασης και Τεχνολογιών Γλώσσας (ΕΜεΤεΓ) και μέλος της Επιτροπής Ισότητας και Καταπολέμησης των Διακρίσεων του Ιονίου Πανεπιστημίου. Διαθέτει επίσης εκτενή επαγγελματική εμπειρία, καθώς έχει εργαστεί ως επαγγελματίας μεταφράστρια, επιμελήτρια, δημιουργός περιεχομένου και πάροχος οπτικοακουστικών υπηρεσιών. Έχει συμμετάσχει σε ερευνητικά έργα και έχει δημοσιεύσει εκτενώς στους τομείς της Μετάφρασης Θεσμικών Κειμένων, της Μηχανικής Μετάφρασης και της Οπτικοακουστικής Μετάφρασης και της Προσβασιμότητας, συμπεριλαμβανομένης

της Ακουστικής Περιγραφής και των Υποτίτλων για Κωφούς και Βαρήκοους.

Κατηγορία

Ομιλία | Συζήτηση

Ημερομηνία & Ωρα

Τετάρτη 17 Ιουνίου 2026 | 17:00 - 18:00

Συντονισμός

Ελίνα Πούλου | Αρχιτέκτων Μηχανικός, Υποψήφια Διδάκτωρ, Σχολή Αρχιτεκτονικής, ΕΜΠ

Ενσώματη συμμετοχή σε διαφορετικά πλαίσια καλλιτεχνικής συν-δημιουργίας.

Μιχάλης Μοσχούτης & Χριστίνα Σπανού | Εθνική Λυρική Σκηνή

Περιγραφή

Πώς αξιολογούνται οι ενσώματες αποκρίσεις των συμμετεχόντων σε διαφορετικά εκπαιδευτικά πλαίσια; Πότε η σιωπή, η ακινησία ή το κλείσιμο των ματιών μπορούν να αποτελέσουν μορφές ενεργής εμπλοκής; Και σε ποιο βαθμό τα χαρακτηριστικά της ομάδας στόχου καθορίζουν τις καλλιτεχνικές και εκπαιδευτικές πρακτικές που συμβάλλουν ουσιαστικότερα στην ενεργή συμμετοχή; Μέσα από τη σχεδίαση και την υλοποίηση εκπαιδευτικών και συμμετοχικών καλλιτεχνικών δράσεων σε διαφορετικά περιβάλλοντα, εξετάζεται η σημασία των μη λεκτικών μορφών ανταπόκρισης που συχνά διαφεύγουν της παρατήρησης και της αξιολόγησης. Η παρουσίαση προσεγγίζει τις συμμετοχικές καλλιτεχνικές δράσεις ως πεδία ενσώματης γνώσης, όπου ο ήχος, η κίνηση και ο χώρος λειτουργούν ως μέσα διαμόρφωσης σχέσεων και συλλογικών εμπειριών.

Βιογραφικά

Ο **Μιχάλης Μοσχούτης** είναι μουσικός, παιδαγωγός και επιμελητής με εξειδίκευση στη σύγχρονη μουσική, την ηχητική τέχνη και τις κοινωνικά συμμετοχικές καλλιτεχνικές πρακτικές. Είναι κάτοχος πτυχίου Μουσικής από τη Guildhall School of Music & Drama και μεταπτυχιακού τίτλου στην Εκπαίδευση από το University of Glasgow. Από το 2013 έως το 2022 επιμελήθηκε δώδεκα φεστιβάλ σύγχρονης μουσικής για τη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση. Έχει σχεδιάσει και υλοποιήσει εκπαιδευτικά εργαστήρια και συμμετοχικές δράσεις για παιδιά, νέους και άτομα με αναπηρία, ενώ από το 2022 εργάζεται στο Τμήμα Εκπαιδευτικών και Κοινωνικών Δράσεων της Εθνικής Λυρικής Σκηνής.

Η **Χριστίνα Σπανού** είναι εικαστικός καλλιτέχνης, σκηνογράφος, ενδυματολόγος και παιδαγωγός τέχνης. Από το 2019 συνεργάζεται με το Τμήμα Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Δράσης της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, συμβάλλοντας στον σχεδιασμό και την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων, καθώς και στον συντονισμό της παραγωγής καλλιτεχνικών και συμμετοχικών δράσεων που απευθύνονται σε παιδιά, εφήβους και ευρύτερες κοινότητες.

Σπούδασε μουσική στο Ωδείο Φίλιππος Νάκας και ζωγραφική στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας, όπου

ολοκλήρωσε και τις μεταπτυχιακές της σπουδές (MFA) το 2020. Η καλλιτεχνική της πρακτική αναπτύσσεται στο πεδίο της περφόρμανς, των εγκαταστάσεων και των συμμετοχικών έργων, με έμφαση σε ζητήματα φύλου, καθημερινών πρακτικών και κοινωνικής αλληλεπίδρασης.

Είναι μέλος της συλλογικότητας *The Flower Girls* και έχει παρουσιάσει έργα και συνεργασίες σε φεστιβάλ και θεσμούς σύγχρονης τέχνης και παραστατικών τεχνών, τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς.

Από το διαμεσολαβητικό αφήγημα στην επέμβαση στον χώρο.

Μαρία-Χριστίνα Γιαννουλάτου & Μαρία Ζαμενοπούλου | Μουσείο Μπενάκη

Περιγραφή

Η συμπερίληψη ως πρόθεση και οργανωμένη πράξη στο Μουσείο Μπενάκη έχει αφετηρία το 2012. Από τότε η στόχευση του τμήματος Εκπαίδευσης εξελίσσεται, μετακινείται, προσαρμόζεται, μετασχηματίζεται από κοινό σε κοινό. Εδώ και τρία χρόνια μια ομάδα ανθρώπων με διαφορετικές ειδικότητες συνεργαζόμαστε για ένα νέο άνοιγμα, μια πρόσκληση διάρκειας για παιδιά και νέους που εντάσσονται στο φάσμα του αυτισμού και τις οικογένειες τους. Έχει ήδη σχεδιαστεί και θα εγκατασταθεί στο επόμενο διάστημα στο Μουσείο Μπενάκη Ελληνικού Πολιτισμού ένας χώρος υποδοχής και διάδρασης. Για πρώτη φορά μια υποδομή ενταγμένη στον μουσειακό χώρο θα λειτουργήσει ως αυτόνομο εκπαιδευτικό πεδίο, για την ατομική πρόσληψη, κατανόηση και έκφραση, χωρίς την ανάγκη έμπυκτης διαμεσολάβησης από τους ανθρώπους του Μουσείου. Στόχος είναι η ελεύθερη και αβίαστη εμπλοκή όλων των μελών της οικογένειας με το μουσειακό σύμπαν. Το περιεχόμενό του αναλύεται και ανασυντίθεται για να συναντήσει τα πολλαπλά ζητούμενα των νευροδιαφορετικών επισκεπτών, προσφέροντας μια ποικιλία πολυαισθητηριακών ερεθισμάτων. Με το εγχείρημα αυτό φιλοδοξούμε να εγκαινιάσουμε έναν άλλο τρόπο ισότιμης συνύπαρξης στους τόπους πολιτισμού.

Βιογραφικά

Η Μαρία-Χριστίνα Δεστούνη Γιαννουλάτου σπούδασε φιλολογία στο Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο της Αθήνας και στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης (Paris IV), στο Παρίσι. Από το 1990 εργάζεται στο Μουσείο Μπενάκη, στο Τμήμα Εκπαίδευσης και από το 2005 είναι υπεύθυνη του Τμήματος. Στις επαγγελματικές της προτεραιότητες είναι το άνοιγμα του Μουσείου σε νέα κοινά, η ένταξη εμποδιζόμενων πολιτών με ειδικούς σχεδιασμούς και παραγωγές, καθώς και οι σχέσεις διάρκειας που μπορεί να

οικοδομηθούν μέσα από τις πολυάριθμες αφορμές που προσφέρει η μουσειακή συλλογή.

Η Μαρία Ζαμενοπούλου έχει σπουδάσει Αρχαιολογία και Παιδαγωγικά. Από το 1999 εργάζεται στο Τμήμα Εκπαίδευσης του Μουσείου Μπενάκη σχεδιάζοντας και υλοποιώντας εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά και ενήλικες. Στα ειδικά ενδιαφέροντά της είναι η προσέλευση ευαίσθητων ομάδων κοινού στο Μουσείο και ο σχεδιασμός προγραμμάτων προσβασιμότητας.

NEON - Χώρος μας η πόλη.

Ένα δίκτυο εκθέσεων σύγχρονης τέχνης στο αστικό περιβάλλον.

Φάνης Καφαντάρης | NEON

Περιγραφή

Χώρος μας η πόλη. Αυτό είναι το κεντρικό επιφώνημα του Οργανισμού NEON. Η πόλη είναι εκεί όπου συναντιόμαστε. Θα πρέπει να είναι ένα μέρος όπου μπορούμε να συναντηθούμε κάθε στιγμή, παντού.

Ο Οργανισμός Πολιτισμού και Ανάπτυξης NEON ιδρύθηκε το 2013 από το συλλέκτη και επιχειρηματία Δημήτρη Δασκαλόπουλο με διευθύντρια την Ελίνα Κουντούρη με σκοπό τη διάδοση της σύγχρονης τέχνης φέρνοντας το ευρύ κοινό σε επαφή με τον σύγχρονο πολιτισμό.

Τηρώντας την προγραμματική απόφαση για απουσία σταθερού και συγκεκριμένου εκθεσιακού χώρου, ο Οργανισμός NEON μέσα από τις εκθέσεις και τα προγράμματα σύγχρονης τέχνης που έχει πραγματοποιήσει, σε υφιστάμενα κτίσματα και υπαίθριους χώρους, με συμπράξεις με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, δημιουργεί ουσιαστικά ένα σύνθετο δίκτυο όχι μόνο στο πεδίο των ιδεών και της καλλιτεχνικής δημιουργίας αλλά ουσιαστικά χωρικά και με δυναμικά χαρακτηριστικά στην πόλη, στον αστικό ιστό. Εμπλέκεται σε αυτόν, αλληλεπιδρά και δημιουργεί νέες σχέσεις και δυναμικές σε μια συνθήκη που απευθύνεται ανοιχτά στο κοινό.

<https://neon.org.gr/gr/neon/>

Βιογραφικό

Ο **Φάνης Καφαντάρης** είναι αρχιτέκτονας, επικεφαλής στο τμήμα Αρχιτεκτονικού σχεδιασμού στον Οργανισμό NEON από το 2017. Σπούδασε στην Σχολή Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ στην Αθήνα όπου και ολοκλήρωσε μεταπτυχιακό κύκλο ειδίκευσης στην θεωρία & το σχεδιασμό της αρχιτεκτονικής. Εργάζεται ως αρχιτέκτονας, έχει επιμεληθεί και συμμετάσχει σε εκθέσεις εικαστικών ενώ παράλληλα έχει ασχοληθεί εντατικά και με

την ακαδημαϊκή έρευνα στο πολεοδομικό πεδίο στο ΕΜΠ.

Με τον NEON έχει εκπονήσει αρχιτεκτονικές μελέτες για τους χώρους και τις εκθέσεις (μεταξύ άλλων): “Michael Rakowitz & Ancient Cultures” στο Μουσείο της Ακρόπολης, “Portals” και “Dream on” στο πρώην δημόσιο καπνεργοστάσιο της Αθήνας, Antony Gormley στον Αρχαιολογικό χώρο της Δήλου κ.α.

Κατηγορία

Ομιλία | Συζήτηση

Ημερομηνία & Ώρα

Τετάρτη 17 Ιουνίου 2026 | 18:15 - 19:30

Συντονισμός

Πολύνα Κοσμαδάκη | Επιμελήτρια Μοντέρνας και Σύγχρονης Τέχνης, Μουσείο Μπενάκη - μέλος της Life is for All

Αισθητηριακές Πολιτικές: Προς ένα Νευρο-Συμπεριληπτικό Μέλλον των Τεχνών.

Magda Mostafa | StudioTM, UAE

Περιγραφή

Προσαρμοσμένο από το έργο «Refuge as Prospect: A Sensory Landscape», το οποίο παρουσιάστηκε αρχικά στην έκθεση *A Sock in the Eye*, σε επιμέλεια του Ανδρέα Αγγελιδάκη, στο Institut Funder Bakke της Δανίας.

Η ιστορία, η ομορφιά, η τέχνη και η πολιτιστική κληρονομιά — αξίες με ιδιαίτερη κοινωνική και πολιτισμική βαρύτητα — χάνουν τη δυναμική τους, αποδυναμώνονται και καθίστανται αδιαφανείς όταν δεν διασφαλίζεται η ισότιμη πρόσβαση σε αυτές.

Η τέχνη, τόσο στη διδασκαλία και την παραγωγή όσο και στην πρόσληψη και κατανάλωσή της, συνιστά μια βαθιά πολυαισθητηριακή διαδικασία. Στην πολυαισθητηριακότητα αυτή εδράζεται αφενός η δύναμή της, αφετέρου όμως και μια σημαντική πρόκληση για τα νευροαποκλίνοντα άτομα. Η σχέση τους με τον χώρο της τέχνης και η ενσώματη εμπειρία τους μέσα σε αυτόν συχνά ταλαντεύεται μεταξύ της αναζήτησης αισθητηριακών ερεθισμάτων και της αποφυγής τους. Ωστόσο, ελλείψει των κατάλληλων αισθητηριακών, χωρικών και κοινωνικών υποδομών που θα επέτρεπαν αυτή τη διαρκή διαπραγμάτευση, οι χώροι τέχνης ενδέχεται να παραμένουν δυσπρόσιτοι για τη νευροαποκλίνουσα εμπειρία. Με τον τρόπο αυτό, μετατρέπονται σε νησιδες ομορφιάς και δημιουργικής έκφρασης που παραμένουν εκτός εμβέλειας για πολλά νευροαποκλίνοντα άτομα, ακριβώς εξαιτίας της ίδιας της δύναμης που ενσωματώνουν: της έντονης και συχνά κατακλυσμιαίας πολυαισθητηριακότητάς τους.

Η προβληματική αυτή αφορά το σύνολο των νευροαποκλινόντων και νευροδιακριτών ατόμων, ανεξάρτητα από τη θέση τους ως θεατών, καλλιτεχνών, επιμελητών ή αποδεκτών της καλλιτεχνικής εμπειρίας. Η παρούσα εισήγηση διερευνά αυτές τις εμπειρίες σε διαφορετικές κλίμακες μέσα από μελέτες περίπτωσης που αντλούνται από το έργο του StudioTM και τις εντάσσει στο ευρύτερο θεωρητικό πλαίσιο του μοντέλου Lifespan Ecosystem Model, ως συμβολή στη διαμόρφωση ενός μελλοντικού νευροσυμπεριληπτικού περιβάλλοντος.

Βιογραφικό

Η **Magda Mostafa** είναι ιδρυτική εταίρος και διευθύντρια του StudioTM, ενός συμβουλευτικού γραφείου σχεδιασμού με έδρα το Ντουμπάι, το οποίο εξειδικεύεται στον σχεδιασμό για τον αυτισμό και τη νευροσυμπερίληψη. Παράλληλα, είναι καθηγήτρια Σχεδιασμού στο Αμερικανικό Πανεπιστήμιο του Καΐρου και επισκέπτρια διδάσκουσα στη Σχολή Σχεδιασμού Weitzman του Πανεπιστημίου της Πενσυλβάνια.

Είναι δημιουργός του ASPECTSS® Design Index, του πρώτου διεθνώς ερευνητικά τεκμηριωμένου πλαισίου σχεδιασμού για άτομα στο φάσμα του αυτισμού. Το ASPECTSS τιμήθηκε το 2014 με το Βραβείο Έρευνας της

Τριενάλε της Διεθνούς Ένωσης Αρχιτεκτόνων (UIA), ενώ η Mostafa αποτελεί τη μοναδική μέχρι σήμερα ερευνήτρια που έχει λάβει τη συγκεκριμένη διάκριση δύο φορές, καθώς βραβεύθηκε εκ νέου το 2023 για τον Οδηγό Σχεδιασμού Φιλικών προς τον Αυτισμό Πανεπιστημίων (Autism Friendly University Design Guide).

Μέσω της συμβουλευτικής και ερευνητικής της δραστηριότητας, το πλαίσιο ASPECTSS έχει εφαρμοστεί σε αρχιτεκτονικά έργα που αφορούν τον αυτισμό και τη νευροποικιλότητα σε πέντε ηπείρους. Το έργο της έχει παρουσιαστεί διεθνώς και, πιο πρόσφατα, εκτέθηκε στις Μπιενάλε

Αρχιτεκτονικής της Βενετίας το 2021 και το 2023.

Συνεργάζεται με κορυφαία αρχιτεκτονικά γραφεία παγκοσμίως σε ένα ευρύ φάσμα έργων, που περιλαμβάνει κατοικίες, εκπαιδευτικές και υγειονομικές εγκαταστάσεις, αθλητικούς και ψυχαγωγικούς χώρους, καθώς και

παρεμβάσεις στον αστικό σχεδιασμό σε κλίμακα πόλης. Παράλληλα, διατελεί εταίρος και διευθύντρια του Autism & Neuro-Inclusive Design Lab στο αρχιτεκτονικό γραφείο JSA/MIXdesign στη Νέα Υόρκη.

Περισσότερες πληροφορίες για το έργο της είναι διαθέσιμες στους ιστότοπους autism.archi and studio-tm.online

Σωματικά Κατασκευάσματα.

Ευάγγελος Κοτσιώρης | MoMA. Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης, Νέα Υόρκη

Περιγραφή

Με αφορμή την πρόσφατη έκθεση με τίτλο Body Constructs (Σωματικά Κατασκευάσματα) που παρουσιάζεται στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης (MoMA) της Νέα Υόρκης, αυτή η ομιλία εξετάζει τους τρόπους με τους οποίους οι αρχιτέκτονες της μεταπολεμικής περιόδου φαντάζονταν όχι μόνο νέες αρχιτεκτονικές μορφές, αλλά και τα σώματα που προοριζόνταν να τις κατοικήσουν. Στις δεκαετίες του 1940 και του 1950, κλάδοι όπως η ανθρωπομετρία και η εργονομία διαμόρφωσαν τυποποιημένες μορφές όπως την πλασματική φιγούρα του Modulor του Le Corbusier, ή το υποθετικό ζεύγος των Joe και Josephine του Henry Dreyfuss, με στόχο την υποστήριξη μιας καθολικά εφαρμόσιμης μορφής σχεδιασμού. Ωστόσο, μέχρι τις δεκαετίες του 1960 και του 1970, ο ακτιβισμός για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, ο φεμινισμός του δεύτερου κύματος και το περιβαλλοντικό κίνημα άρχισαν να αμφισβητούν την εικασία ότι κανονιστικές κατασκευές όπως αυτές θα μπορούσαν να αντικατοπτρίζουν ολόκληρο το φάσμα της ενσώματης εμπειρίας. Η ομιλία εντοπίζει αυτές τις ανταγωνιστικές αλλά και αλληλένδετες τάσεις, αποκαλύπτοντας το σώμα ως έναν αμφισβητούμενο χώρο μέσω του οποίου επανεξετάζονται οι υποθέσεις του μοντερνισμού σχετικά με το φύλο, την ταυτότητα, την αναπηρία, και τις πολιτικές προεκτάσεις του σχεδιασμού.

Βιογραφικό

Ο **Ευάγγελος Κοτσιώρης** είναι Διευθυντής του Ινστιτούτου Emilio Ambasz για την από Κοινού Μελέτη του Δομημένου και του Φυσικού Περιβάλλοντος και Επιμελητής στο Τμήμα Αρχιτεκτονικής & Design στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης (MoMA) της Νέας Υόρκης. Η έρευνά του εστιάζει στις οικολογικές, κοινωνικές και βιωματικές διαστάσεις της αρχιτεκτονικής. Πρόσφατα διοργάνωσε τις

εκθέσεις The Many Lives of the Nakagin Capsule Tower (2025), Down to Earth (2025), Body Constructs (2024) και Architecture Now: New York, New Publics (2023). Στις δημοσιεύσεις του συγκαταλέγονται η μονογραφία Kisho Kurokawa: Nakagin Capsule Tower (The Museum of Modern Art, 2025) και ο συλλογικός τόμος Radical Pedagogies (MIT Press, 2022).

Η υλικότητα της προσβασιμότητας και της ένταξης στους πολιτιστικούς οργανισμούς.

Χρήστος Καρράς | Κέντρο Τεχνών και Πολιτισμών ΚΥΚΛΟΣ

Περιγραφή

Η προσβασιμότητα και η συμπερίληψη συχνά αντιμετωπίζονται ως υποχρεώσεις συμμόρφωσης ή ως ζήτημα επικοινωνίας — ως περιφερειακά ζητήματα και όχι ως ουσιώδη (material), με την έννοια που έχει αποκτήσει ο όρος στο πλαίσιο της βιωσιμότητας. Με αφετηρία την εμπειρία από τη Στέγη Ιδρύματος Ωνάση και την ανάπτυξη του Κέντρου Τεχνών και Πολιτισμών ΚΥΚΛΟΣ — ενός νέου κέντρου στον Πειραιά αφιερωμένου στην τέχνη από την Αφρική, την Ωκεανία και τον Παγκόσμιο Νότο — η παρουσίαση υποστηρίζει ότι η ένταξη πρέπει να είναι ταυτόχρονα ουσιώδης (κεντρική για τη στρατηγική και τη λειτουργία) και υλικά ενσωματωμένη (στις υποδομές, στις προγραμματικές επιλογές, και στα πρωτόκολλα που διαμορφώνουν τις καθημερινές αποφάσεις). Οι νομικές υποχρεώσεις αποτελούν το κατώφλι, όχι την οροφή· το πιο ενδιαφέρον και πιο δύσκολο ερώτημα είναι πώς μοιάζει ένας θεσμός όταν η ανοιχτότητα αποτελεί δομικό του χαρακτηριστικό και όχι απλώς ζήτημα επιμέρους λύσεων.

Βιογραφικό

Ο **Χρήστος Καρράς** (γεν. Λονδίνο, 1962) σπούδασε φιλοσοφία στο Πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ και είναι διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Παρίσι Ι – Σορβόνη (1989). Εργάζεται στον πολιτιστικό τομέα από το 2000, μεταξύ άλλων ως Εκτελεστικός Διευθυντής της Στέγης Ιδρύματος Ωνάση από το 2009 έως το 2022. Σήμερα είναι Εκτελεστικός Διευθυντής του Ιδρύματος

Ντίνου και Λίας Μαρτίνου και υπεύθυνος για την ανάπτυξη του Κέντρου Τεχνών και Πολιτισμών ΚΥΚΛΟΣ στον Πειραιά. Ως ερευνητής και συγγραφέας στον τομέα της πολιτιστικής πολιτικής, υπήρξε επικεφαλής συγγραφέας της έρευνας της διαΝΕΟσις (2023) για τον ελληνικό πολιτιστικό τομέα και επιμελητής του Handbook of Cultural Work (Bloomsbury, 2024).

Κατηγορία

Εργαστήριο

Ημερομηνία & Ωρα

Πέμπτη 18 Ιουνίου 2026 | 11:00 - 12:00

Τον Νου σου στον Νου σου!

Αγγελική Βεντούρη, Κατερίνα Ελευθεριάδη, Ευθυμία Λάμπρου, Λυδία Λιάπη, Χρυσάυγη Παναγιώτου & Ουρανία Ταχματζίδου | MultiTimeLab, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Περιγραφή

Ελάτε να βιώσετε τον μαγικό κόσμο της πολυαισθητηριακής αντίληψης! Αυτό που υπάρχει γύρω μας δεν είναι απαραίτητα αυτό που αντιλαμβανόμαστε. Ο κόσμος που ζούμε είναι μια δημιουργία του νου, ένας νους που συνδυάζει, υποθέτει και μερικές φορές εφευρίσκει αυτό που νομίζουμε πως βλέπουμε, ακούμε ή γευόμαστε. Γι' αυτό ο χυμός κερασιού μπορεί να έχει γεύση πορτοκαλιού και ένας ελέφαντας να μοιάζει πιο μαλακός από ένα χάμστερ!

Βιογραφικά

Η **Ο. Ταχματζίδου**, η **Ε. Λάμπρου**, η **Λ. Λιάπη**, η **Ε. Λάμπρου** και η **Κ. Παναγιώτου** είναι υποψήφιες διδάκτορες στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, όπου μελετούν την πολυαισθητηριακή και τη χρονική

επεξεργασία. Η **Κ. Ελευθεριάδη** και η **Α. Βεντούρη** είναι φοιτήτρια μεταπτυχιακού και προπτυχιακού επιπέδου, αντίστοιχα, και ασχολούνται με τη χρονική επεξεργασία. Είναι μέλη του MultiTimeLab και τους αρέσει

να μοιράζονται τις γνώσεις τους για τις γνωσιακές επιστήμες!

Κατηγορία

Ομιλία | Συζήτηση

Ημερομηνία & Ώρα

Πέμπτη 18 Ιουνίου 2026 | 17:00 - 18:00

Συντονισμός

Ελίνα Λούκου | Αρχιτέκτων ARB TEE

Πολυαισθητηριακή Αντίληψη... Πέρα από το Άθροισμα των Αισθήσεών μας.

Αργυρώ Βατάκη | MultiTimeLab, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Περιγραφή

Δεν βιώνεις τον κόσμο μέσα από εννέα ξεχωριστά αισθητήρια κανάλια· τον βιώνεις ολόκληρο, μονομιάς, ως ένα ενιαίο σύνολο. Το φαγητό έχει καλύτερη γεύση όταν μυρίζει σωστά, και μπορείς να καταλάβεις κάποιον καλύτερα σε έναν θορυβώδη δρόμο μόνο όταν βλέπεις τα χείλη του. Αυτά δεν είναι ιδιαιτερότητες — είναι χαρακτηριστικά. Ο εγκέφαλός σου ακολουθεί ένα σύνολο κομψών κανόνων για να συνδυάζει τις αισθήσεις σου, και όταν το καταφέρνει, αντιλαμβάνεσαι, μαθαίνεις και δρας καλύτερα από ό,τι θα μπορούσε ποτέ να σου επιτρέψει οποιαδήποτε μεμονωμένη αίσθηση. Ελάτε να εξερευνήσουμε μαζί την επιστήμη του πώς οι αισθήσεις σας «μιλούν» μεταξύ τους, καθώς και γιατί αυτή η συνομιλία διαμορφώνει τα πάντα στον τρόπο που βιώνετε τη ζωή.

Βιογραφικό

Η **Αργυρώ Βατάκη** είναι πειραματική ψυχολόγος, αναπληρώτρια καθηγήτρια στο Τμήμα Ψυχολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών και διευθύντρια του Εργαστηρίου Πολυαισθητηριακής και Χρονικής Επεξεργασίας (Multisensory and Temporal Processing Laboratory – MultiTimeLab).

Διατελεί αρχισυντάκτρια του επιστημονικού περιοδικού *Timing & Time Perception*, αναπληρώτρια συντάκτρια του *Psychology & Neuroscience* και ακαδημαϊκή συντάκτρια του *PLOS ONE*. Παράλληλα, είναι συνιδρύτρια του

Timing Research Forum (TRF), μιας ανοικτής διεθνούς επιστημονικής κοινότητας που προωθεί τη διεπιστημονική έρευνα γύρω από τη χρονικότητα και την αντίληψη του χρόνου.

Κατέχει πτυχίο Ψυχολογίας από το California State University, Long Beach (ΗΠΑ) και διδακτορικό δίπλωμα στην Πειραματική Ψυχολογία από το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης (Ηνωμένο Βασίλειο). Η διδακτορική της έρευνα επικεντρώθηκε στη μελέτη των παραγόντων που επηρεάζουν τη χρονική αντίληψη σύνθετων γεγονότων λόγου, μουσικής και δράσεων αντικειμένων.

Έχει επίσης διεξαγάγει ερευνητικό έργο σχετικά με την υποδηλούμενη οπτική κίνηση μέσω μορφής, χρησιμοποιώντας λειτουργική μαγνητική τομογραφία (fMRI), στο Ινστιτούτο

Βιολογικής Κυβερνητικής Max Planck στο Τύμπινγκεν της Γερμανίας, καθώς και έρευνα για την αντίληψη της ταυτόχρονης εμφάνιση τριών αισθητηριακών ερεθισμάτων

(ακουστικών, οπτικών και απτικών), επίσης με τη χρήση fMRI, στο Τμήμα Βιολογικής Ψυχολογίας του Ινστιτούτου Ψυχολογίας II του Πανεπιστημίου Otto-von-Guericke στο Μαγδεμβούργο της Γερμανίας.

Διετέλεσε πρόεδρος της ευρωπαϊκής δράσης COST ISCH TD0904 «Time in Mental Activity (TIMELY)», ενός διεθνούς ερευνητικού δικτύου που συγκέντρωσε περισσότερους από 300 ερευνητές από την Ευρώπη και άλλες χώρες, με αντικείμενο τη μελέτη της χρονικότητας και της αντίληψης του χρόνου.

Η Ανάπτυξη της Πολυαισθητηριακής Αντίληψης σε Άτομα στο Φάσμα του Αυτισμού.

Λυδία Λιάπη | Πάντειο Πανεπιστήμιο

Περιγραφή

Ο εγκέφαλος συνδυάζει συνεχώς οπτικές και ακουστικές πληροφορίες ώστε να δημιουργήσει μία συνεκτική εμπειρία του κόσμου γύρω μας. Η ομιλία εξετάζει την οπτικοακουστική ενοποίηση σε άτομα με διαταραχή στο φάσμα του αυτισμού (ΔΑΦ) μέσα από γνωστές πολυαισθητηριακές πλάνες και τη χρήση καταγραφής οφθαλμοκινήσεων. Η παρουσίαση θα εστιάσει στις αναπτυξιακές διαφορές μεταξύ ΔΑΦ και ατόμων τυπικής ανάπτυξης ως προς την ενοποίηση οπτικοακουστικών ερεθισμάτων και την οπτική προσοχή. Μέσα από τη μελέτη τόσο της αντιληπτικής εμπειρίας όσο και του τρόπου με τον οποίο κατευθύνεται το βλέμμα, η ομιλία επιχειρεί να αναδείξει πώς οι διαφοροποιήσεις στην αισθητηριακή επεξεργασία μπορούν να επηρεάσουν τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα με ΔΑΦ αντιλαμβάνονται και αλληλεπιδρούν με το περιβάλλον τους.

Βιογραφικό

Η **Λυδία Λιάπη** είναι υποψήφια διδάκτωρ Ψυχολογίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Η έρευνά της εστιάζει στην πολυαισθητηριακή αντίληψη σε άτομα στο φάσμα του αυτισμού, με έμφαση στις αναπτυξιακές διαφορές στη χρονική επεξεργασία και την αισθητηριακή

ενοποίηση μεταξύ ατόμων στο φάσμα και ατόμων τυπικής ανάπτυξης. Ευρύτερα, ενδιαφέρεται για την πολυαισθητηριακή αντίληψη, την αντίληψη του χρόνου και τη σχέση μεταξύ γνωστικών διεργασιών, οπτικοακουστικών μέσων και καθημερινής αισθητηριακής εμπειρίας.

Κοινωνιογλωσσικές αναπαραστάσεις του αυτισμού στον δημόσιο λόγο.

Μαρία Καμηλάκη | Γ.Δ. Ηλεκτρονικής Διοίκησης, Βιβλιοθήκης & Εκδόσεων της Βουλής

Περιγραφή

Στο πλαίσιο της Κριτικής Ανάλυσης Λόγου, η παρουσίαση σκιαγραφεί τις κυρίαρχες γλωσσικές αναπαραστάσεις του αυτισμού στον δημόσιο λόγο, με έμφαση στη μετατόπιση από περισσότερο πατερναλιστικές/χειραγωγικές προσεγγίσεις προς πιο προσωποκεντρικές/συμπεριληπτικές. Η ανάλυση θα βασιστεί σε κοινοβουλευτικά δεδομένα, τα οποία αντανακλούν τις θεσμικές προσεγγίσεις για τον αυτισμό και τη νευροδιαφορετικότητα στην Ελλάδα, καθώς και σε άρθρα από τον ημερήσιο και περιοδικό Τύπο και επιλεγμένες εκδόσεις από τη Συλλογή της Βιβλιοθήκης της Βουλής των Ελλήνων, οι οποίες απηχούν ευρέως διαδεδομένες στην κοινή γνώμη απόψεις.

Βιογραφικό

Η **Μαρία Καμηλάκη** είναι διδάκτωρ Γλωσσολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και κάτοχος μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών (MSc) στη Διαχείριση Πολιτισμού και στην Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία.

Πρόσφατα ολοκλήρωσε τη μεταδιδακτορική της έρευνα στο Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου με θέμα: «Από τις γλωσσικές στάσεις στις γλωσσικές πολιτικές: Συζητώντας το γλωσσικό ζήτημα στο Ελληνικό Κοινοβούλιο».

Διατελεί αναπληρώτρια γενική διευθύντρια Ηλεκτρονικής Διοίκησης, Βιβλιοθήκης και

Κατηγορία
Εργαστήριο

Ημερομηνία & Ώρα

Παρασκευή 19 Ιουνίου 2026 | 11:00 - 12:00

Συλλογικές Αναπνοές & Ηχοτοπία.

Κατερίνα Νταμάνη & Αντώνης Πριμηκύρης | Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης

Περιγραφή

Μέσα από διαφορετικές αισθήσεις και με «όχημα» την αναπνοή, τα άτομα καλούνται, με τον δικό τους μοναδικό τρόπο, να δημιουργήσουν συλλογικά ηχοτοπία. Αντλώντας έμπνευση από τα Κυκλαδικά ειδώλια με τη χαρακτηριστική τοποθέτηση των χεριών κάτω από το στήθος, η ομάδα θα εξασκήσει τη διαφραγματική αναπνοή, με σκοπό τη χαλάρωση, τη συγκέντρωση και την αρτιότερη παραγωγή ήχου.

Στη συνέχεια, δουλεύοντας με εργαλεία όπως ο ρυθμός και η ένταση της φωνής, τα άτομα θα δημιουργήσουν ηχοτοπία που παραπέμπουν στον κόσμο της θάλασσας. Η χρήση της φωνής πέρα από τη γλώσσα, μέσα από άναρθρους ήχους και αυτοσχεδιασμούς μας επιτρέπει να εκφραστούμε ελεύθερα χωρίς τη δέσμευση του λόγου, αλλά και να συμμετέχουμε ισότιμα, ανεξαρτήτως ηλικίας, εκφραστικών δεξιοτήτων ή αισθητηριακών αναπηριών.

Η εμπειρία θα εμπλουτιστεί με τη χρήση φυσικών υλικών, όπως νερό, πέτρες, φύλλα, τα οποία δεν λειτουργούν μόνο ως ηχητικές πηγές, αλλά ενεργοποιούν πολλαπλές αισθήσεις, δημιουργώντας ένα περιβάλλον εξερεύνησης και πειραματισμού.

Βιογραφικά

Η **Κατερίνα Νταμάνη** είναι εκπαιδευτικός μουσικής και μονωδός. Σπούδασε στο Τμήμα

Εκδόσεων της Βουλής των Ελλήνων. Παράλληλα, συνεργάζεται ως καθηγήτρια-σύμβουλος στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και ως εμπειρογνώμονας στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης.

Το ερευνητικό και επαγγελματικό της έργο εστιάζει στη γλωσσική πολιτική, την κοινωνιογλωσσολογία, τη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς και τη δημόσια διοίκηση, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη διασύνδεση γλώσσας, θεσμών και δημόσιου λόγου.

Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, αποκτώντας integrated

master στη Μουσική Παιδαγωγική και την Ψυχολογία της Μουσικής, ενώ κατέχει πτυχίο κλασικού τραγουδιού και δίπλωμα Music and Performing Arts. Από το 2014 σχεδιάζει και υλοποιεί μουσικά εκπαιδευτικά προγράμματα για γηριατρικές δομές, σχολεία, δήμους και πολιτιστικούς φορείς. Από το 2023 συνεργάζεται με τις Εκπαιδευτικές και Κοινωνικές Δράσεις της Εθνικής Λυρικής Σκηνής στα προγράμματα «Prima Βόλτα» και «Τίκι-τακ, τίκι-τακ» για ενήλικες 65+ και «Rosa das rosas» για παιδιά Δημοτικού ενώ παράλληλα έχει συνεργαστεί με το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης και το Μουσείο Αλέκος Φασιανός. Παράλληλα, έχει υλοποιήσει επιμορφώσεις καλλιτεχνικών εκπαιδευτών και έχει συμμετάσχει σε συναυλίες και μουσικοθεατρικές παραστάσεις.

Ο **Αντώνης Πριμηκύρης** είναι ηθοποιός και εκπαιδευτικός θεάτρου. Με σπουδές

υποκριτικής (ΚΘΒΕ), Αρχιτεκτονικής (ΑΠΘ) και μεταπτυχιακές σπουδές στο Θέατρο και Κοινωνία (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου) και τις Εικαστικές Τέχνες (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων) έχει δουλέψει ως ηθοποιός σε κορυφαίους θεατρικούς φορείς (Εθνικό Θέατρο, Φεστιβάλ Αθηνών, Στέγη Ιδρύματος Ωνάση κ.α.) με σημαντικούς σκηνοθέτες (Β. Παπαβασιλείου, Δ. Καραντζάς, Ρ. Πατεράκη κ.α.). Με τη Θετική Φωνή συμμετείχε σε δράσεις ενδυνάμωσης κοινωνικά ευάλωτων πληθυσμών (μετανάστες, χρήστες ενδοφλέβιων ναρκωτικών, κρατούμενοι σε φυλακές κ.α.) με εργαλεία το θέατρο και την τέχνη. Το 2024-26 εργάστηκε για τις Κοινωνικές και Εκπαιδευτικές Δράσεις της Εθνικής Λυρικής Σκηνής στο σχεδιασμό και υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για ενήλικες 65+. Έχει συνεργαστεί επίσης με το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης και το Μουσείο Αλέκος Φασιανός.

Κατηγορία
Εργαστήριο

Ημερομηνία & Ωρα
Παρασκευή 19 Ιουνίου 2026 | 12:30 - 13:30

Χωρικός Προσανατολισμός Πέρα από τη Συμβατική Σήμανση: Βιωματικές Μέθοδοι Περιήγησης.

Severino Alfonso & Λουκία Τσαφούλια | Synesthetic Research & Design Lab, Thomas Jefferson University

Περιγραφή

Περιγραφή

Πώς βρίσκετε τον δρόμο σας στην πόλη; Το εργαστήριο αυτό προσκαλεί τους συμμετέχοντες να εξερευνήσουν την “πλοήγηση” μέσα από μια βιωματική προσέγγιση, καταγράφοντας τα στοιχεία που τους καθοδηγούν στην καθημερινή τους μετακίνηση. Μέσα από φωτογραφίες, σύντομα βίντεο, γραπτές σημειώσεις, σκίτσα ή χάρτες, οι συμμετέχοντες θα αποτυπώσουν τη διαδρομή τους προς το Καπνεργοστάσιο (ή άλλες καθημερινές διαδρομές) και θα καταγράψουν/μοιραστούν στιγμές, σημάνσεις και αισθήσεις που τους βοήθησαν στον προσανατολισμό τους—είτε πρόκειται για σχεδιασμένα σήμανση, ορόσημα, μοτίβα ή διαισθητικά συναισθήματα.

Μαζί θα στοχαστούμε πάνω στο τι τράβηξε την προσοχή τους, πώς αυτά τα στοιχεία επηρέασαν την εμπειρία τους και πώς η πλοήγηση διαφοροποιείται μεταξύ ατόμων και τρόπων μετακίνησης. Το εργαστήριο συνδυάζει δημιουργική πρακτική, συλλογική διερεύνηση και πειραματική έρευνα, καταλήγοντας σε μια συλλογική οπτική αφήγηση.

Οι συμμετέχοντες καλούνται να έρθουν προετοιμασμένοι να καταγράψουν τη διαδρομή τους προς τον χώρο (κινητό ή κάμερα συνιστώνται) και έτοιμοι να αναστοχαστούν την εμπειρία πλοήγησής τους. Μπορούν να χρησιμοποιήσουν σύντομα βίντεο, φωτογραφίες, γραπτές σημειώσεις, σκίτσα ή οποιοδήποτε άλλο μέσο για να αποτυπώσουν τον δρόμο τους προς το Καπνεργοστάσιο.

Η συνεδρία είναι ανοιχτή σε όλ@, και έχει ως στόχο την ανάδειξη διαφορετικών τρόπων αντίληψης, ερμηνείας και κίνησης στον χώρο—συμβάλλοντας σε πιο συμπεριληπτικές προσεγγίσεις στον σχεδιασμό και την περιήγηση.

Ο **Severino Alfonso** και η **Λουκία Τσαφούλια** είναι αρχιτέκτονες, εκπαιδευτικοί και ερευνητές. Ως καθηγητές του Thomas Jefferson University, ηγούνται του Synesthetic Research and Design Lab (SR&DL), συνδυάζοντας θεωρητική και εφαρμοσμένη έρευνα. Το έργο τους έχει παρουσιαστεί διεθνώς (Μιλάνο, Ρώμη, Βενετία, Αθήνα, Σεγκόβια, Λονδίνο, Νέα Υόρκη) και έχει τιμηθεί με βραβεία και υποτροφίες όπως τα EDRA Art-Place και S+T+ARTS ReSilence. Συνδιοργανώνουν παγκόσμια συνέδρια για τη νευρο διαφορετικότητα και συμβάλλουν στην έρευνα για την ισότητα στο δομημένο περιβάλλον.

Ο **Alfonso** κατέχει μεταπτυχιακά πτυχία από το Columbia University και το ETSAM στην Μαδρίτη και είναι υποψήφιος διδάκτορας με έρευνα στη διαδραστική τέχνη και τα θεραπευτικά περιβάλλοντα για εφήβους στο φάσμα του αυτισμού. Έχει διδάξει σε σημαντικά πανεπιστήμια της Νέας Υόρκης και συνεργαστεί με διεθνή γραφεία σε Ευρώπη και ΗΠΑ.

Η Τσαφούλια είναι απόφοιτος του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και του Columbia University και έχει διδάξει σε σημαντικές σχολές αρχιτεκτονικής στη Νέα Υόρκη.

Κατηγορία

Ομιλία | Συζήτηση

Ημερομηνία & Ώρα

Παρασκευή 19 Ιουνίου 2026 | 17:00 - 18:00

Συντονισμός

Αθηνά Παπαδοπούλου | Αρχιτέκτων Μηχανικός, Επίκουρη Καθηγήτρια, New York Tech, Νέα Υόρκη

Νευροδιαφορετικές Θηλυκότητες: Από την Ενσώματη Εμπειρία στην Απόκρυψη (masking) και την Καθημερινή Αισθητηριακή Εμπειρία.

Ιωάννης Βοσκόπουλος | Ψυχολόγος, TNA Space

Σοφία Μάρρα | Ψυχολόγος, TNA Space

Κατερίνα Τσομή | Ψυχολόγος, Παιδοψυχολόγος και Παιγνιοθεραπεύτρια

Περιγραφή

Ο Ιωάννης Βοσκόπουλος, ψυχολόγος με νευροεπιβεβαιωτική προσέγγιση και ιδρυτής του TNA SPACE συντονίζει ένα πάνελ βασισμένο σε διάλογο, στο οποίο άτομα με νευροδιαφορετικές εκφάνσεις θηλυκότητας μοιράζονται εμπειρίες και στοχασμούς γύρω από την ενσώματη ύπαρξη, το personal masking, την αισθητηριακή εμπειρία, την ταυτότητα, τη δημιουργικότητα και την αυθεντικότητα μέσα από το βίωμα τους. Η Σοφία Μάρρα θα μιλήσει για το αυτιστικό μασκινγκ, ιδιαίτερα στις γυναίκες, την ενσωμάτωση και τα αισθητηριακά θέματα. Θα μιλήσει για τη βιωμένη της εμπειρία και για τις εμπειρίες που έχει ακούσει από άλλα αυτιστικά άτομα. Η Κατερίνα Τσομή εξηγεί πως η τελετουργία του χορού, τα κοστούμια, τα μετρημένα βήματα, αλλά και το άφημα στο σώμα, στις αισθήσεις, στην κίνηση, στη μουσική, είναι ικανά να πλαισιώσουν την ελεύθερη ανάπτυξη του νευροδιαφορετικού σώματος και το παιχνίδισμα της καθημερινής αισθητηριακής εμπειρίας: αρκεί να μην παρέμβει η τελειομανία. Ερωτήσεις και απαντήσεις μέσα από βιωμένες εμπειρίες.

Βιογραφικά

Ο Ιωάννης Βοσκόπουλος είναι ψυχολόγος με νευροεπιβεβαιωτική προσέγγιση και ιδρυτής του TNA SPACE στην Αθήνα. Το έργο του εστιάζει στη βιωμένη εμπειρία του αυτισμού, την ταυτότητα, την ενσώματη ύπαρξη, τη δημιουργία κοινοτήτων και την εφαρμογή νευροεπιβεβαιωτικών πρακτικών. Μέσα από το Artistics, επιδιώκει να δημιουργήσει ευκαιρίες ώστε οι φωνές αυτιστικών και νευροδιαφορετικών ατόμων να ακούγονται, να αναγνωρίζονται και να εκπροσωπούνται μέσω της δημιουργικής έκφρασης.

Σοφία Μάρρα

Αποφοίτησα από το εθνικό και καποδιστριακό πανεπιστήμιο Αθηνών. Έχω κάνει πολλά σεμινάρια, workshops και ένα masterclass για τη νευροδιαφορετικότητα και τον αυτισμό και δουλεύω ως παράλληλη στήριξη σε ένα αυτιστικό παιδί. Είμαι επίσης η ίδια αυτιστική :).

Η Κατερίνα Τσομή είναι Ψυχολόγος, Παιδοψυχολόγος και Παιγνιοθεραπεύτρια. Έχει εκπαιδευτεί στην Προσωποκεντρική Ψυχοθεραπεία και Παιγνιοθεραπεία εντατικά και βιωματικά για πολλά χρόνια. Επιπλέον, είναι εκπαιδευτρια στο StoryPlay® και διατηρεί ιδιωτικό γραφείο στην Αθήνα. Είναι και η ίδια νευροδιαφορετική και μαμά δύο νευροδιαφορετικών αγοριών.

Κατηγορία

Ομιλία | Συζήτηση

Ημερομηνία & Ώρα

Παρασκευή 19 Ιουνίου 2026 | 18:15 - 19:30

Συντονισμός

Δώρα Χατζή Ροδοπούλου | Διδάκτωρ Αρχιτέκτων Μηχανικός, Εντεταλμένη Διδάσκουσα στο Aristotle University of Thessaloniki

Η χαμένη γενιά των αυτιστικών.

Κατερίνα Μαλακατέ | Συγγραφέας και αυτιστική ακτιβίστρια

Περιγραφή

Διαγνώστηκα ως αυτιστική με ΔΕΠΥ στα 45 μου χρόνια. Η ομιλία μου θα αφορά στη βιωματική εμπειρία, στο πώς είναι να μεγαλώνεις ως αδιάγνωστος νευροδιαφορετικός, πόσα αλλάζει η διάγνωση, πόσο η νευροδιαφορετικότητα επηρέασε την πορεία της ζωής μου, από τις ακαδημαϊκές και επαγγελματικές επιλογές ως τις προσωπικές. Γιατί είναι απαραίτητο να

αναζητήσει να αξιολογηθεί κάποιος ακόμα και σε ώριμη ηλικία. Γιατί πολλοί νευροδιαφορετικοί παρέμειναν αδιάγνωστοι τη δεκαετία του '80 και του '90 ως παιδιά (η χαμένη γενιά των αυτιστικών). Και πόση ανακούφιση αλλά και θυμό για τα χρόνια που χάθηκαν χωρίς βοήθεια μπορεί να φέρει μια τέτοια συνειδητοποίηση.

Βιογραφικό

Η **Κατερίνα Μαλακατέ** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1978. Σπούδασε Φαρμακευτική σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο στο ΕΚΠΑ. Είναι συγγραφέας, το πιο πρόσφατο μυθιστόρημά της είναι το «Χωρίς πρόσωπο» (Μεταίχμιο, 2020). Έχει ολοκληρώσει τις μεταπτυχιακές της σπουδές στη Δημιουργική Γραφή. Παράλληλα είναι ιδρύτρια του

λογοτεχνικού blog Διαβάζοντας και συντονίζει την ομώνυμη online βιβλιοφιλική κοινότητα που μετρά πάνω από 160.000 μέλη. Επίσης, είναι ιδιοκτήτρια του βιβλιοπωλείου Booktalks και διατελεί Ταμίας του PEN GREECE. Διαγνώστηκε αργά με αυτισμό και ΔΕΠΥ κι από τότε αγωνίζεται για την ορατότητα των νευροδιαφορετικών.

Τα Δικαιώματα Είναι για Όλους: Νευροδιαφορετικότητα και Διαθεματικότητα στην Εργασία.

Χρύσα Ντισλή | WorkEqual.ie

Περιγραφή

Η ομιλία επικεντρώνεται στη νευροδιαφορετικότητα, την εργασία και τη δικαιοσύνη. Προέρχεται από την εμπειρία μου ως φεμινίστρια, ακτιβίστρια, μηχανικός, μετανάστρια και γονέας, και από τα χρόνια που βλέπω πόσο ταλέντο χάνεται όταν οι χώροι εργασίας κάνουν τη ζωή πιο δύσκολη από ό,τι χρειάζεται. Θα μιλήσω για το πώς τα νευροδιαφορετικά άτομα μπορούν να ενταχθούν πλήρως στο χώρο εργασίας και γιατί μπορούμε να κατανοήσουμε πλήρως την ένταξη μόνο όταν λαμβάνουμε υπόψη και το φύλο, τη φυλή, την τάξη, τη μετανάστευση και τα δικαιώματα LGBTQ+. Η ένταξη είναι διατομεακή. Το εφαρμόζω αυτό μέσω της εργασίας μου ως εθελόντρια που υποστηρίζει τις γυναίκες που επιστρέφουν στην εργασία, ως μέλος της ανώτερης διοικητικής ομάδας στον χώρο εργασίας μου και ως ακτιβίστρια. Η ένταξη ως πολιτική στον χώρο εργασίας δεν αρκεί και πρέπει επίσης να συνοδεύεται από την αξιοπρέπεια, την αυτοδιάθεση και τη δημιουργία εργασιακών περιβαλλόντων όπου περισσότεροι άνθρωποι μπορούν να είναι ο εαυτός τους και να εργάζονται ευτυχισμένα και παραγωγικά.

Νευροδιαφορετικότητα και Συμπερίληψη στον κοινωνικό ιστό και στην εργασία: Από την αποδοχή στην ενδυνάμωση.

Βασίλειος Γιαννακόπουλος | Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Πατρών & Μητροπολιτικό Κολλέγιο

Περιγραφή

Η ομιλία εξετάζει πώς η νευροδιαφορετικότητα επαναπροσδιορίζει τη θέση του ατόμου στον κοινωνικό και εργασιακό χώρο. Προσεγγίζοντας το ζήτημα διπλά, εστιάζουμε αρχικά στα ευρύτερα κοινωνικά συμφραζόμενα που διαμορφώνουν την αποδοχή γύρω από την αναπηρία. Στη συνέχεια, μεταφερόμαστε στο μικρο-περιβάλλον της εργασίας, αναλύοντας τη σημασία της επαγγελματικής συμβουλευτικής και της διασύνδεσης με την αγορά εργασίας. Προτείνουμε

στρατηγικές ώστε οι εργασιακοί χώροι να μην "στεγάζουν" απλώς, αλλά να γίνουν προσαρμοστικά περιβάλλοντα που αναδεικνύουν τη διαφορετικότητα. Μέσα από μια 15λεπτη παρουσίαση, τίθεται το κεντρικό ερώτημα: Πώς μεταφράζουμε τη θεωρητική συμπερίληψη σε εφαρμοσμένη εργασιακή πρακτική;

Βιογραφικό

Ο **Βασίλης Γιαννακόπουλος** είναι Καθηγητής κοινωνικών επιστημών στο Μητροπολιτικό Κολλέγιο Πάτρας, διδάσκοντας στα προπτυχιακά προγράμματα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Επιστημών Αθλητισμού-Φυσικής Αγωγής και Φυσικοθεραπείας, αναλαμβάνει την εποπτεία πτυχιακών και μεταπτυχιακών εργασιών και είναι πιστοποιημένος καθηγητής στο Μητρώο Κολλεγίων του

Υπουργείου Παιδείας. Παράλληλα, είναι Υποψήφιος Διδάκτορας του Τμήματος Ιατρικής και κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στη Δημόσια Υγεία από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Πατρών. Στο πεδίο της υγείας, εργάζεται τα τελευταία 20 χρόνια στο Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Πατρών, έχοντας υπηρετήσει σε διάφορες θέσεις ευθύνης.

Κατηγορία

Εργαστήριο

Ημερομηνία & Ώρα

Σάββατο 20 Ιουνίου 2026 | 11:00 - 13:00

Masterclass μικροδιηγήματος.

Κατερίνα Μαλακατέ | Συγγραφέας και αυτιστική ακτιβίστρια

Περιγραφή

Η εμπειρία ενός εργαστηρίου γραφής προσαρμοσμένη στις ιδιαίτερες αισθητηριακές δυνατότητες του νευροδιαφορετικού μυαλού. Στο πρώτο μέρος θα ανακαλύψουμε τη δύναμη του flash fiction και τη σημασία των αισθητηριακών ερεθισμάτων στη συγγραφή και την καλλιτεχνική δημιουργία. Στο δεύτερο θα πειραματιστούμε γράφοντας επιτόπου μικροδιηγήματα, που θα τα σχολιάσουμε με την ομάδα.